

ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ & ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

«Διοικητικές πράξεις & διοικητική διαδικασία στη Δ.ΥΠ.Α.:
Εφαρμογές αρχών αναλογικότητας, ισότητας, νομιμότητας στο πλαίσιο των διαδικασιών
και της έκδοσης των Διοικητικών πράξεων.
Πολιτικές και Διοικητικές Πράξεις και Κοινωνικά Δικαιώματα»

Συγγραφέας: Ευαγγελία Γάγκου

Επιβλέπουσα: Ελισάβετ Αθανασία Αλεξιάδου

Συνεπιβλέπων: Γιώργος Κουκούτσης

ΠΑΤΡΑ, 2026

Η παρούσα εργασία αποτελεί πνευματική ιδιοκτησία του/της φοιτητή/φοιτήτριας («συγγραφέας/δημιουργός») που την εκπόνησε. Στο πλαίσιο της πολιτικής ανοικτής πρόσβασης ο συγγραφέας/δημιουργός εκχωρεί στο ΕΑΠ, μη αποκλειστική άδεια χρήσης του δικαιώματος αναπαραγωγής, προσαρμογής, δημόσιου δανεισμού, παρουσίασης στο κοινό και ψηφιακής διάχυσής τους διεθνώς, σε ηλεκτρονική μορφή και σε οποιοδήποτε μέσο, για διδακτικούς και ερευνητικούς σκοπούς, άνευ ανταλλάγματος και για όλο το χρόνο διάρκειας των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας. Η ανοικτή πρόσβαση στο πλήρες κείμενο για μελέτη και ανάγνωση δεν σημαίνει καθ' οιονδήποτε τρόπο παραχώρηση δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας του συγγραφέα/δημιουργού ούτε επιτρέπει την αναπαραγωγή, αναδημοσίευση, αντιγραφή, αποθήκευση, πώληση, εμπορική χρήση, μετάδοση, διανομή, έκδοση, εκτέλεση, «μεταφόρτωση» (downloading), «ανάρτηση» (uploading), μετάφραση, τροποποίηση με οποιονδήποτε τρόπο, τμηματικά ή περιληπτικά της εργασίας, χωρίς τη ρητή προηγούμενη έγγραφη συναίνεση του συγγραφέα/δημιουργού. Ο συγγραφέας/δημιουργός διατηρεί το σύνολο των ηθικών και περιουσιακών του δικαιωμάτων.

«Διοικητικές πράξεις & διοικητική διαδικασία στη Δ.ΥΠ.Α.: Εφαρμογές αρχών αναλογικότητας, ισότητας, νομιμότητας
στο πλαίσιο των διαδικασιών και της έκδοσης των Διοικητικών πράξεων.
Πολιτικές και Διοικητικές Πράξεις και Κοινωνικά Δικαιώματα»
Ευαγγελία Γάγκου

ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ & ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ

«Διοικητικές πράξεις & διοικητική διαδικασία στη Δ.ΥΠ.Α.: Εφαρμογές αρχών
αναλογικότητας, ισότητας, νομιμότητας στο πλαίσιο των διαδικασιών και της έκδοσης
των Διοικητικών πράξεων.

Πολιτικές και Διοικητικές Πράξεις και Κοινωνικά Δικαιώματα»

Συγγραφέας : Ευαγγελία Γάγκου

Επιτροπή Επίβλεψης Διπλωματικής Εργασίας

Επιβλέπουσα Καθηγήτρια
«Ελισάβετ Αθανασία Αλεξιάδου »
«ΣΕΠ ΕΑΠ»

Συν-Επιβλέπων Καθηγητής
«Γιώργος Κουκούτσης»
«ΣΕΠ ΕΑΠ»

Πάτρα, Ιούλιος 2026

«Διοικητικές πράξεις & διοικητική διαδικασία στη Δ.ΥΠ.Α.: Εφαρμογές αρχών αναλογικότητας, ισότητας, νομιμότητας
στο πλαίσιο των διαδικασιών και της έκδοσης των Διοικητικών πράξεων.
Πολιτικές και Διοικητικές Πράξεις και Κοινωνικά Δικαιώματα»
Ευαγγελία Γάγκου

«Διοικητικές πράξεις & διοικητική διαδικασία στη Δ.ΥΠ.Α.: Εφαρμογές αρχών αναλογικότητας, ισότητας, νομιμότητας
στο πλαίσιο των διαδικασιών και της έκδοσης των Διοικητικών πράξεων.
Πολιτικές και Διοικητικές Πράξεις και Κοινωνικά Δικαιώματα»
Ευαγγελία Γάγκου

*Αφιερώνεται στους γονείς μου **Γιώργο & Άννα,**
στο σύντροφό μου **Γιώργο**
&
στα παιδιά μου **Γιώργο Χρυσοβαλάντη και Δημήτρη***

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Μετά την ολοκλήρωση της παρούσας διπλωματικής εργασίας, στο πλαίσιο του μεταπτυχιακού προγράμματος «Δημόσια Διοίκηση και Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση» του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου, θα ήθελα να εκφράσω τις ειλικρινείς ευχαριστίες μου προς όλους όσους συνέβαλαν καθοριστικά στην εκπόνησή της.

Αρχικά, απευθύνω τις θερμές μου ευχαριστίες στους επιβλέποντες καθηγητές μου κ.κ Ελισάβετ Αθανασία Αλεξιάδου και Γεώργιο Κουκούτση, καθώς επίσης, και στη Συντονίστρια και καθηγήτριά μου κ. Χριστίνα Ακριβοπούλου για την επιστημονική καθοδήγηση, την πολύτιμη υποστήριξη και τις ουσιαστικές παρατηρήσεις και κατευθύνσεις που παρείχαν καθ' όλη τη διάρκεια εκπόνησης της παρούσας εργασίας. Η συμβολή τους υπήρξε καθοριστική για την ολοκλήρωσή της. Επιπλέον, θα ήθελα να ευχαριστήσω τους διδάσκοντες και καθηγητές μου για τη μεταφορά γνώσεων και την ακαδημαϊκή τους συνεισφορά καθ' όλη τη διάρκεια των σπουδών μου.

Επίσης, ευχαριστήσω θερμά τους γονείς μου Γιώργο και Άννα για τη διαρκή ηθική και πρακτική τους υποστήριξη, καθώς και για την αμέριστη συμπαράσταση που μου παρείχαν από την αρχή των σπουδών μέχρι και την ολοκλήρωση αυτών. Ιδιαίτερες ευχαριστίες απευθύνω στον σύντροφό μου Γιώργο για την κατανόηση, την υπομονή και την αδιάλειπτη ενθάρρυνση καθ' όλη τη διάρκεια εκπόνησης της παρούσας εργασίας. Τέλος, εκφράζω την ευγνωμοσύνη μου προς τα παιδιά μου Γεώργιο Χρυσοβαλάντη και Δημήτρη, των οποίων η παρουσία και η αγάπη αποτέλεσαν σημαντική πηγή δύναμης και ενθάρρυνσης για την ολοκλήρωση της προσπάθειας αυτής.

Περίληψη

Η διπλωματική εργασία εξετάζει το πλαίσιο των διοικητικών πράξεων και της διοικητικής διαδικασίας στη Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης (Δ.ΥΠ.Α), εστιάζοντας στην εφαρμογή των θεμελιωδών αρχών της αναλογικότητας, της ισότητας και της νομιμότητας. Κύριος στόχος της μελέτης είναι η ανάλυση του τρόπου με τον οποίο οι αρχές αυτές ενσωματώνονται στις διοικητικές πράξεις, καθώς και η αξιολόγηση της συμβολής τους στην προστασία των κοινωνικών δικαιωμάτων των πολιτών.

Στο πρώτο μέρος της διπλωματικής παρουσιάζεται το γενικό θεσμικό και νομικό πλαίσιο που διέπει τη διοικητική δράση και την έκδοση διοικητικών πράξεων στη δημόσια διοίκηση. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στις θεμελιώδεις αρχές που διέπουν τη διοικητική λειτουργία, και συγκεκριμένα στην αρχή της νομιμότητας, στην αρχή της ισότητας, καθώς και στην αρχή της αναλογικότητας. Αναλυτικότερα, η αρχή της νομιμότητας διασφαλίζει ότι κάθε διοικητική πράξη εκδίδεται σύμφωνα με το ισχύον δίκαιο. Η αρχή της ισότητας επιβάλλει την ίση μεταχείριση των διοικουμένων και η αρχή της αναλογικότητας, λειτουργεί ως εχέγγυο έναντι των υπέρμετρων κρατικών παρεμβάσεων, διασφαλίζοντας ότι τα διοικητικά μέτρα είναι κατάλληλα, αναγκαία και ανάλογα προς τον επιδιωκόμενο σκοπό.

Στο δεύτερο μέρος της διπλωματικής, ακολουθεί η παρουσίαση της Δημόσιας Υπηρεσίας Απασχόλησης (Δ.ΥΠ.Α.) ως μελέτης περίπτωσης. Αρχικά, διερευνάται ο ρόλος και το έργο της Δ.ΥΠ.Α και έπειτα εξετάζεται η εφαρμογή των αρχών της νομιμότητας, της ισότητας και της αναλογικότητας στο πλαίσιο λειτουργίας της. Επιπλέον, μέσα από την ανάλυση των διοικητικών διαδικασιών έκδοσης των διοικητικών πράξεων της Δ.ΥΠ.Α., αναδεικνύεται η σύνδεση μεταξύ της πολιτικής, που αφορά στον καθορισμό των στόχων της Δ.ΥΠ.Α, και της ευρύτερης κοινωνικής πολιτικής του κράτους. Παράλληλα, καταδεικνύεται ότι οι διοικητικές πράξεις που εκδίδονται για την υλοποίηση προγραμμάτων και πολιτικών κοινωνικής προστασίας αποτελούν ουσιαστικά εργαλεία διασφάλισης και προστασίας των κοινωνικών δικαιωμάτων των πολιτών.

Η παρούσα μελέτη καταδεικνύει ότι η ορθή και συνεπής εφαρμογή των αρχών της αναλογικότητας, της ισότητας και της νομιμότητας ενισχύει την εμπιστοσύνη των πολιτών προς τη διοίκηση και συμβάλλει στην αποτελεσματική προστασία των κοινωνικών δικαιωμάτων των πολιτών. Παράλληλα, επισημαίνονται προκλήσεις και

αδυναμίες στην πρακτική εφαρμογή των αρχών αυτών, γεγονός που υποδεικνύει την ανάγκη για συνεχή βελτίωση των διοικητικών διαδικασιών και ενίσχυση των μηχανισμών ελέγχου.

Λέξεις – Κλειδιά

- Διοικητικές πράξεις
- Διοικητική διαδικασία
- Αρχή αναλογικότητας
- Αρχή ισότητας
- Αρχή νομιμότητας
- Κοινωνικά δικαιώματα

**Administrative Acts & Administrative Procedure in DYPA: Applications of the
Principles of Proportionality, Equality, and Legality within the Framework of
Procedures and the Issuance of Administrative Acts.
Policies and Administrative Acts and Social Rights**

EVANGELIA GAGKOU

Abstract

This thesis examines the framework of administrative acts and administrative procedure within the Public Employment Service (DYPA), focusing on the implementation of the fundamental principles of proportionality, equality, and legality. The primary objective of the study is to analyze the manner in which these principles are incorporated into administrative acts, as well as to evaluate their contribution to the protection of citizens' social rights.

The first part of the thesis presents the general institutional and legal framework governing administrative action and the issuance of administrative acts in public administration. Particular emphasis is placed on the fundamental principles governing administrative operation, namely the principle of legality, the principle of equality, and the principle of proportionality. More specifically, the principle of legality ensures that every administrative act is issued in accordance with the applicable law; the principle of equality requires the equal treatment of individuals subject to administration; while the principle of proportionality functions as a safeguard against excessive state intervention, ensuring that administrative measures are appropriate, necessary, and proportionate to the intended objective.

The second part of the thesis presents the Public Employment Service (DYPA) as a case study. Initially, the role and functions of DYPA are explored, followed by an examination of the application of the principles of legality, equality, and proportionality within the operational framework of the case study. Furthermore, through the analysis of the procedures for issuing DYPA's administrative acts, the study highlights the connection between policy-making, concerning the determination of DYPA's objectives, and the

broader social policy of the state. At the same time, it is demonstrated that the administrative acts issued for the implementation of social protection programs and policies constitute essential instruments for safeguarding and protecting citizens' social rights.

The findings of the study demonstrate that the proper and consistent application of the principles of proportionality, equality, and legality strengthens citizens' trust in public administration and contributes to the effective protection of social rights. At the same time, challenges and weaknesses in the practical implementation of these principles are identified, indicating the need for the continuous improvement of administrative procedures and the strengthening of supervisory and control mechanisms.

Keywords

- Administrative acts
- Administrative procedure
- Principle of proportionality
- Principle of equality
- Principle of legality
- Social rights

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Περίληψη.....	3	
Abstract	5	
Κατάλογος Εικόνων / Σχημάτων	8	
Συντομογραφίες & Ακρωνύμια	8	
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	9	
 ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1° Η Δράση της Δημόσιας Διοίκησης		
1.1 Θεμελιώδεις αρχές της διοικητικής δράσης	12	
1.2 Έννοια Διοικητικής Πράξης και Διοικητική διαδικασία	17	
1.2.1 Ορισμός και χαρακτηριστικά της Διοικητικής Πράξης	17	
1.2.2 Διακρίσεις των Διοικητικών πράξεων	21	
1.2.3 Διοικητική διαδικασία.....	23	
 ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2° Η Δράση της Δ.ΥΠ.Α.: Διοικητικές πράξεις και Διοικητική Διαδικασία		
2.1 Ο ρόλος – το έργο της Δ.ΥΠ.Α	26	
2.2 Τυπολογία πράξεων της Δ.ΥΠ.Α.....	28	
2.3 Διοικητική Διαδικασία στη Δ.ΥΠ.Α. (διαφάνεια και ψηφιοποίηση)	30	
2.4 Έκδοση Διοικητικών Αποφάσεων της Δ.ΥΠ.Α	31	
2.4.1 Παραδείγματα Διοικητικών Αποφάσεων της Δ.ΥΠ.Α. (Case Studies)	33	
 ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3° Εφαρμογή των θεμελιωδών αρχών στην διοικητική δράση της Δ.ΥΠ.Α.		37
 ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4° Πολιτικές προστασίας, Διοικητικές Πράξεις Δ.ΥΠ.Α. & Κοινωνικά Δικαιώματα		
4.1 Σχέση πολιτικών και διοικητικών πράξεων της Δ.ΥΠ.Α.	42	
4.2 Κοινωνικά Δικαιώματα	43	
4.3 Ο Έλεγχος των διοικητικών πράξεων της Δ.ΥΠ.Α.	45	
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	48	
Βιβλιογραφία.....	50	
Παράρτημα «Υποδείγματα διοικητικών εντύπων της Δ.ΥΠ.Α».....	56	

Κατάλογος Σχημάτων

Εικόνα 1-1 Το λογότυπο του ΕΑΠ, σε έγχρωμη έκδοσηI

Συντομογραφίες & Ακρωνύμια

Δ.ΥΠ.Α.	Δημόσιας Υπηρεσίας Απασχόλησης
Ο.Α.Ε.Δ	Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η σύγχρονη Δημόσια Διοίκηση καλείται να ανταποκριθεί σε αυξημένες απαιτήσεις διαφάνειας, αποτελεσματικότητας και προστασίας των δικαιωμάτων των πολιτών. Στο πλαίσιο αυτό, οι διοικητικές πράξεις αποτελούν το βασικό εργαλείο μέσω του οποίου η Διοίκηση εκφράζει τη βούλησή της και ρυθμίζει έννομες καταστάσεις. Η ορθή έκδοση και εφαρμογή τους δεν είναι μόνο ζήτημα τυπικής συμμόρφωσης προς τον νόμο, αλλά συνδέεται άμεσα και με την εμπιστοσύνη των πολιτών προς το κράτος και τη διασφάλιση του κράτους δικαίου.

Κεντρικό ζήτημα στη λειτουργία της διοίκησης αποτελεί η τήρηση των θεμελιωδών αρχών του διοικητικού δικαίου, και ειδικότερα της αρχής της νομιμότητας, της ισότητας και της αναλογικότητας. Η αρχή της νομιμότητας επιβάλλει στη διοίκηση να ενεργεί εντός των ορίων που θέτει ο νόμος, διασφαλίζοντας τη θεσμική τάξη και την ασφάλεια δικαίου. Η αρχή της ισότητας εγγυάται την ίση μεταχείριση των διοικούμενων, αποτρέποντας αυθαίρετες διακρίσεις, ενώ η αρχή της αναλογικότητας λειτουργεί ως μηχανισμός εξισορρόπησης μεταξύ διοικητικής δράσης και προστασίας των δικαιωμάτων, επιβάλλοντας τη λήψη μέτρων που είναι κατάλληλα, αναγκαία και σύμμετρα προς τον επιδιωκόμενο σκοπό¹.

Η Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης (Δ.ΥΠ.Α), διαδραματίζει κρίσιμο ρόλο στη διαχείριση διοικητικών διαδικασιών, οι οποίες επηρεάζουν άμεσα την καθημερινότητα των πολιτών. Μέσω της έκδοσης διοικητικών πράξεων, όπως η χορήγηση επιδομάτων ανεργίας, η ένταξη σε προγράμματα απασχόλησης και η παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών, η Δ.ΥΠ.Α συμβάλλει στην υλοποίηση θεμελιωδών κοινωνικών δικαιωμάτων, όπως το δικαίωμα στην εργασία και εν γένει στην κοινωνική ασφάλεια.

Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, στόχος της συγκεκριμένης μελέτης είναι η διερεύνηση του τρόπου με τον οποίο οι αρχές της αρχής της νομιμότητας, της ισότητας και της αναλογικότητας εφαρμόζονται στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας και της έκδοσης διοικητικών πράξεων στη Δ.ΥΠ.Α. Επιπρόσθετα, επιδιώκεται η μελέτη της διάκρισης μεταξύ πολιτικών και διοικητικών πράξεων και η αποτίμηση της επίδρασής τους στην προστασία των κοινωνικών δικαιωμάτων.

¹ Κτιστάκη Σ. Εισαγωγή στη Δημόσια Διοίκηση, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 2014, σελ 41-42, 46

Η μεθοδολογία που ακολουθείται βασίζεται κυρίως, στη μελέτη της σχετικής ελληνικής και ευρωπαϊκής νομοθεσίας, στη θεωρητική προσέγγιση της νομικής επιστήμης και στην ανάλυση πρακτικών παραδειγμάτων διοικητικής δράσης. Μέσα από τη συνδυαστική αυτή προσέγγιση επιχειρείται η ανάδειξη τόσο της κανονιστικής διάστασης όσο και της πρακτικής των θεμελιωδών αρχών του διοικητικού δικαίου με μελέτη περίπτωσης το έργο της Δ.ΥΠ.Α.

Η σημασία της παρούσας εργασίας έγκειται στην ανάδειξη των προκλήσεων που αντιμετωπίζει η δημόσια διοίκηση κατά την εφαρμογή των θεμελιωδών αρχών, καθώς και στην ανάγκη βελτίωσης των διοικητικών διαδικασιών προς όφελος της αποτελεσματικότητας και της προστασίας των πολιτών. Τέλος, η εργασία αποτελεί μια προσπάθεια συμβολής στον επιστημονικό διάλογο σχετικά με τον εκσυγχρονισμό της δημόσιας διοίκησης και την ενίσχυση του κοινωνικού κράτους δικαίου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

Η Δράση της Δημόσιας Διοίκησης

Η Δημόσια Διοίκηση αποτελεί βασικό μηχανισμό άσκησης της κρατικής εξουσίας και θεμελιώδη παράγοντα λειτουργίας του σύγχρονου κράτους. Η δράση της συνδέεται άμεσα με την εφαρμογή των νόμων, την εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος και την υλοποίηση της κυβερνητικής πολιτικής. Μέσα από τη διοικητική της λειτουργία, το κράτος παρεμβαίνει στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή, με σκοπό τη διατήρηση της κοινωνικής συνοχής και της έννομης τάξης².

Η οργανωτική διάρθρωση της Δημόσιας Διοίκησης διαμορφώνεται ανάλογα με τις ανάγκες άσκησης της κρατικής εξουσίας και βασίζεται σε συγκεκριμένες αρχές οργάνωσης και λειτουργίας. Η Διοίκηση μπορεί να οργανώνεται τόσο κάθετα, μέσω της ιεραρχικής διάρθρωσης των διοικητικών οργάνων, όσο και οριζόντια, μέσω της κατανομής αρμοδιοτήτων και του συντονισμού μεταξύ διαφορετικών υπηρεσιών και φορέων. Η ιεραρχική δομή επιτρέπει τη λήψη αποφάσεων και τον έλεγχο της διοικητικής δράσης, ενώ η οριζόντια οργάνωση συμβάλλει στην αποτελεσματικότερη εξυπηρέτηση εξειδικευμένων διοικητικών αναγκών. Παράλληλα, η Δημόσια Διοίκηση αναπτύσσεται τόσο σε κεντρικό όσο και σε περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο, ώστε να επιτυγχάνεται η αποτελεσματική άσκηση της κρατικής λειτουργίας σε ολόκληρη την επικράτεια. Η αποκέντρωση των αρμοδιοτήτων και η κατανομή της διοικητικής εξουσίας σε διαφορετικά επίπεδα διοίκησης αποσκοπούν στη βελτίωση της αποδοτικότητας, της ταχύτητας λήψης αποφάσεων και της καλύτερης εξυπηρέτησης των πολιτών³.

Η δράση της Δημόσιας Διοίκησης διέπεται από θεμελιώδεις αρχές, όπως η νομιμότητα, η διαφάνεια, η χρηστή διοίκηση και η αποτελεσματικότητα. Η τήρηση των αρχών αυτών διασφαλίζει την προστασία των δικαιωμάτων των διοικουμένων και ενισχύει την εμπιστοσύνη των πολιτών προς τους κρατικούς θεσμούς. Στο σύγχρονο περιβάλλον, η Δημόσια Διοίκηση καλείται να ανταποκριθεί στις προκλήσεις της ψηφιακής διακυβέρνησης, της ευρωπαϊκής ενοποίησης και της ανάγκης συνεχούς διοικητικού εκσυγχρονισμού⁴.

² Κτιστάκη Σ., Εισαγωγή στη Δημόσια Διοίκηση, Εκδόσεις Παπαζήση, 2014, σ. 53-54

³ ό.π.

⁴ ό.π.

1.1 Θεμελιώδεις αρχές της διοικητικής δράσης

Η αρχή της νομιμότητας αποτελεί θεμελιώδη αρχή του διοικητικού δικαίου και διέπει το σύνολο της διοικητικής δράσης. Η αρχή αυτή απορρέει από την έννοια του Κράτους Δικαίου (άρθρο 25 παρ. 1 Σ) και συνδέεται άμεσα με τη διάκριση των λειτουργιών του κράτους (άρθρο 26 Σ). Παράλληλα, είναι συνταγματικά θεμελιωμένη, καθώς συνάγεται ερμηνευτικά από σειρά διατάξεων του Συντάγματος, ιδίως από τα άρθρα 1 παρ. 3, 5 παρ. 3, 43 παρ. 1, 50, 78 παρ. 1, 82, 83, 94 και 95 Σ. Οι διατάξεις αυτές κατοχυρώνουν την υποχρέωση όλων των κρατικών οργάνων να ενεργούν εντός του πλαισίου που θέτει το Σύνταγμα και ο νόμος, διασφαλίζοντας την υπαγωγή της δημόσιας εξουσίας στο δίκαιο⁵. Σύμφωνα με την συγκεκριμένη αρχή, η διοίκηση ως μέρος της εκτελεστικής λειτουργίας, οφείλει να ενεργεί εντός των ορίων που θέτει η νομοθετική εξουσία και υπόκειται στον έλεγχο της δικαστικής εξουσίας. Κατά συνέπεια, κάθε διοικητική ενέργεια είναι απαραίτητο να στηρίζεται σε κανόνες δικαίου και να συμμορφώνεται προς αυτούς. Επίσης, η αρχή της νομιμότητας εκφράζει την υποχρέωση της διοίκησης να δρα σύμφωνα με το ισχύον νομικό πλαίσιο, διασφαλίζοντας παράλληλα την προστασία των δικαιωμάτων των διοικουμένων και την αποτροπή αυθαίρετων ενεργειών εκ μέρους των διοικητικών οργάνων. Μέσω της αρχής αυτής κατοχυρώνεται η υπαγωγή της διοικητικής δράσης στο δίκαιο και ενισχύεται η λειτουργία του δημοκρατικού και αντιπροσωπευτικού πολιτεύματος.

Η σημασία της αρχής της νομιμότητας αναγνωρίζεται πλέον και σε επίπεδο τυπικού νόμου. Ειδικότερα, στο άρθρο 19 παρ. 1 και 2 του Ν. 4622/2019 («Επιτελικό Κράτος») εντοπίζεται η πρώτη ρητή νομοθετική διατύπωσή της. Σύμφωνα με τη διάταξη αυτή, «η αρχή της νομιμότητας έχει την έννοια ότι η δράση της Κεντρικής Δημόσιας Διοίκησης οφείλει να ερείδεται στο Σύνταγμα, τον νόμο, το διεθνές και το ενωσιακό δίκαιο». Η διάταξη αυτή αποτυπώνει το σύγχρονο κανονιστικό περιεχόμενο της αρχής, αναδεικνύοντας ότι η διοικητική δράση δεν δεσμεύεται μόνο από την εσωτερική έννομη τάξη αλλά και από τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το διεθνές και το ενωσιακό δίκαιο⁶.

Γενικότερα, η σημασία της αρχής της νομιμότητας είναι ιδιαίτερα σημαντική, διότι επιτελεί διττή λειτουργία. Από τη μία πλευρά, προστατεύει τους διοικούμενους από ενδεχόμενη αυθαίρετη δράση της διοίκησης, ενώ από την άλλη πλευρά παρέχει στη

⁵ Χρ. Ακριβοπούλου, Χ. Ανθόπουλος, Εισαγωγή στο Διοικητικό Δίκαιο, 2015 σ.23

⁶ ό.π

διοίκηση ένα σαφές κανονιστικό πλαίσιο εντός του οποίου οφείλει να κινείται για την επίτευξη του δημόσιου σκοπού. Επιπρόσθετα, η αρχή της νομιμότητας χαρακτηρίζεται από μια ευρεία, αλλά και μια στενή έννοια. Υπό την ευρεία έννοια, η διοίκηση δύναται να ενεργεί σε κάθε περίπτωση κατά την οποία δεν παραβιάζεται κάποιος κανόνας δικαίου. Αντιθέτως, υπό τη στενή έννοια, η διοίκηση μπορεί να προβαίνει μόνο στις ενέργειες που προβλέπονται ρητά από τον νόμο και εντός των ορίων που αυτός καθορίζει. Η τελευταία αυτή εκδοχή γίνεται ευρύτερα δεκτή στο διοικητικό δίκαιο, καθώς επιβάλλει την πλήρη συμμόρφωση της διοίκησης προς κάθε ισχύοντα κανόνα δικαίου, ανεξαρτήτως της τυπικής ισχύος ή της προέλευσής του.

Η νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας έχει συμβάλει καθοριστικά στην ερμηνεία και την πραγμάτωση της αρχής της νομιμότητας. Χαρακτηριστική είναι η ΣτΕ Ολομ. 3921/2010 στην οποία επιβεβαιώνεται ότι η διοίκηση δεσμεύεται από την αρχή της νομιμότητας και οφείλει να ασκεί τις αρμοδιότητές της αποκλειστικά εντός των ορίων που θέτει το ισχύον νομικό πλαίσιο. Η απόφαση αυτή αναδεικνύει τον ρόλο του δικαστικού ελέγχου ως εγγύησης της νομιμότητας της διοικητικής δράσης και της προστασίας των δικαιωμάτων των διοικουμένων⁷. Παράλληλα, η ΣτΕ Ολομ. 3470/2011 υπογράμμισε ότι η διοικητική δράση πρέπει να στηρίζεται σε επαρκές νομοθετικό έρεισμα, ενώ η ΣτΕ Ολομ. 1906/2014 επανέλαβε ότι η άσκηση της διοικητικής εξουσίας υπόκειται σε πλήρη δικαστικό έλεγχο ως προς τη συμμόρφωσή της προς το Σύνταγμα και τον νόμο. Μέσα από τις αποφάσεις αυτές καθίσταται σαφές ότι η αρχή της νομιμότητας λειτουργεί ως θεμελιώδης εγγύηση του κράτους δικαίου, διασφαλίζοντας τόσο την προστασία των διοικουμένων όσο και την ορθή άσκηση της δημόσιας εξουσίας.

Ωστόσο, η αρχή της νομιμότητας δεν συνεπάγεται ότι κάθε διοικητική ενέργεια είναι απολύτως και λεπτομερώς προκαθορισμένη από τον νόμο. Σε ορισμένες περιπτώσεις, ο νομοθέτης καθορίζει αυστηρά τις προϋποθέσεις και τον τρόπο δράσης της διοίκησης, οδηγώντας σε δέσμια αρμοδιότητα. Σε άλλες περιπτώσεις, παρέχεται στη διοίκηση περιθώριο εκτίμησης και επιλογής ως προς τον τρόπο και τον χρόνο δράσης, στο πλαίσιο της διακριτικής ευχέρειας, πάντοτε όμως εντός των ορίων που θέτει ο νόμος και προς εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος⁸.

⁷ Απόφαση Συμβουλίου της Επικρατείας 3921/10, http://www.nomoskorpio.gr/ste_3921_10.php?toc=0&printWindow& (τελευταία επίσκεψη: 12/06/2026)

⁸ Κτιστάκη Σ, Εισαγωγή στη Δημόσια Διοίκηση, Εκδόσεις Παπαζήση, 2014, σ.41-42

Παράλληλα, η αρχή της ισότητας αποτελεί θεμελιώδη αρχή του διοικητικού δικαίου και κατέχει ιδιαίτερη σημασία κατά την άσκηση της διακριτικής ευχέρειας της διοίκησης, ιδίως στις περιπτώσεις όπου υφίστανται περισσότερες από μία νόμιμες επιλογές δράσης. Η αρχή αυτή κατοχυρώνεται συνταγματικά στο άρθρο 4 παρ. 1 του Συντάγματος, σύμφωνα με το οποίο «Οι Έλληνες είναι ίσοι ενώπιον του νόμου». Η συνταγματική αυτή διάταξη εκφράζει δύο επιμέρους εκφάνσεις της αρχής της ισότητας: την ισότητα εντός του νόμου και την ισότητα έναντι του νόμου. Η πρώτη δεσμεύει τον νομοθέτη, ο οποίος οφείλει κατά τη θέσπιση των νομοθετικών ρυθμίσεων να μην εισάγει αδικαιολόγητες διακρίσεις μεταξύ των πολιτών, ενώ η δεύτερη δεσμεύει τη διοίκηση και τα δικαστήρια, τα οποία υποχρεούνται να εφαρμόζουν τον νόμο κατά τρόπο που διασφαλίζει την ίση μεταχείριση των διοικουμένων⁹.

Βάσει της αρχής αυτής, τα διοικητικά όργανα υποχρεούνται να μεταχειρίζονται τους διοικούμενους κατά τρόπο ίσο και αντικειμενικό, αποφεύγοντας αδικαιολόγητες διαφοροποιήσεις στη διοικητική τους αντιμετώπιση. Ωστόσο, η έννοια της ισότητας δεν ταυτίζεται με την απόλυτη ομοιομορφία. Η διοίκηση οφείλει να αντιμετωπίζει κατά τον ίδιο τρόπο όμοιες περιπτώσεις και διαφορετικά τις ανόμοιες, λαμβάνοντας υπόψη τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά κάθε περίπτωσης (ΣτΕ 1285/2012, 761/2014, 1992/2016, 1222/2017). Υπό την έννοια αυτή, η ουσιαστική ή αναλογική ισότητα επιβάλλει ίση μεταχείριση μεταξύ προσώπων που τελούν υπό τις ίδιες πραγματικές και νομικές συνθήκες, ενώ επιτρέπει διαφορετική μεταχείριση όταν συντρέχουν αντικειμενικές διαφοροποιήσεις.

Περαιτέρω, η ΣτΕ Ολομ. 987/2014 υπογράμμισε ότι η αρχή της ισότητας δεν αποκλείει κάθε διαφοροποίηση στη μεταχείριση των πολιτών, αλλά επιτρέπει μόνο εκείνες που στηρίζονται σε αντικειμενικά και συνταγματικά θεμιτά κριτήρια. Η απόφαση αυτή ανέδειξε ότι η διαφορετική μεταχείριση ορισμένων κατηγοριών προσώπων είναι επιτρεπτή μόνον εφόσον δικαιολογείται από λόγους δημοσίου συμφέροντος και τελεί σε εύλογη σχέση αναλογικότητας προς τον επιδιωκόμενο σκοπό. Η νομολογία αυτή αναδεικνύει ότι η αρχή της ισότητας λειτουργεί ως ουσιώδης όριο της διοικητικής διακριτικής ευχέρειας και ως εγγύηση της αντικειμενικότητας της διοικητικής δράσης¹⁰.

Ειδικότερα, η διοίκηση δεν δύναται να εφαρμόζει διαφορετικά κριτήρια σε υποθέσεις που παρουσιάζουν τα ίδια πραγματικά δεδομένα και εξετάζονται υπό τις ίδιες

⁹ Χρ. Ακριβοπούλου, Χ. Ανθόπουλος, Εισαγωγή στο Διοικητικό Δίκαιο, 2015 σ.25-26

¹⁰ ΣτΕ Ολομ. 987/2014, Άρθρο 4 παρ. 1 Συντάγματος.

προϋποθέσεις. Η τήρηση της αρχής της ισότητας διασφαλίζει τη συνέπεια και την αντικειμενικότητα της διοικητικής δράσης, ενισχύοντας την εμπιστοσύνη των διοικουμένων προς τη δημόσια διοίκηση. Παράλληλα, βασικό όριο της αρχής της ισότητας αποτελεί η αρχή ότι «η ισότητα δεν ισχύει στην παρανομία»¹¹. Αυτό σημαίνει ότι τυχόν παράνομη ενέργεια ή εσφαλμένη εφαρμογή του νόμου από τη διοίκηση σε μία περίπτωση δεν δημιουργεί υποχρέωση επανάληψης της ίδιας παράνομης πρακτικής και σε άλλες αντίστοιχες περιπτώσεις. Η αρχή της ισότητας δεν μπορεί να αποτελέσει έρεισμα για τη διαιώνιση μιας παράνομης διοικητικής πρακτικής, αλλά λειτουργεί αποκλειστικά εντός του πλαισίου της νομιμότητας¹².

Η αρχή της ισότητας συνδέεται στενά με την αρχή της αμεροληψίας της διοίκησης. Η αρχή της αμεροληψίας θεωρείται συνταγματικής προέλευσης, καθώς απορρέει από τις αρχές του κράτους δικαίου και της ισότητας, ενώ έχει αναγνωρισθεί και από τη νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας (ΣτΕ 1117/2000). Παράλληλα, κατοχυρώνεται ρητά στο άρθρο 7 του Ν. 2690/1999 (Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας), το οποίο προβλέπει την υποχρέωση αποχής των διοικητικών οργάνων από τη διαδικασία λήψης αποφάσεων όταν συντρέχουν λόγοι που ενδέχεται να θέσουν υπό αμφισβήτηση την αντικειμενικότητα και αμεροληψία της κρίσης τους.

Η τελευταία επιβάλλει στα διοικητικά όργανα να ενεργούν ανεξάρτητα από προσωπικές προτιμήσεις, προκαταλήψεις ή εξωγενείς επιρροές, με αποκλειστικό γνώμονα την εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος (ΔΕφΑθ 112/2014). Η αμεροληψία θεωρείται ειδικότερη έκφανση της αρχής της ισότητας, καθώς προϋποθέτει αντικειμενική και δίκαιη κρίση κατά την άσκηση της διοικητικής λειτουργίας. Υπό την έννοια αυτή, διασφαλίζεται ότι όμοιες περιπτώσεις αντιμετωπίζονται κατά τον ίδιο τρόπο και ότι η διοικητική δράση δεν επηρεάζεται από υποκειμενικά ή άσχετα προς τον νόμο κριτήρια. Επομένως, η ορθή εφαρμογή της αρχής της ισότητας προϋποθέτει τη διασφάλιση αμερόληπτης και ουδέτερης στάσης εκ μέρους των διοικητικών οργάνων¹³. Η τήρηση της αρχής της αμεροληψίας ενισχύει τη νομιμότητα, τη διαφάνεια και την αξιοπιστία της διοικητικής δράσης, συμβάλλοντας με αυτόν τον τρόπο στην εμπέδωση της εμπιστοσύνης των πολιτών προς τη δημόσια διοίκηση.

¹¹ Κτιστάκη Σ, Εισαγωγή στη Δημόσια Διοίκηση, Εκδόσεις Παπαζήση, 2014, σ.46

¹² Χρ. Ακριβοπούλου, Χ. Ανθόπουλος, Εισαγωγή στο Διοικητικό Δίκαιο, 2015 σ.25-26

¹³ Κτιστάκη Σ, Εισαγωγή στη Δημόσια Διοίκηση, Εκδόσεις Παπαζήση, 2014, σ.46

Περαιτέρω, η αρχή της αναλογικότητας αποτελεί θεμελιώδη αρχή του διοικητικού δικαίου και διέπει την άσκηση της διοίκησης. Η αρχή αυτή απορρέει από την αρχή του κράτους δικαίου και εισήχθη στη διοικητική νομολογία ήδη από τη δεκαετία του 1980 υπό την επίδραση της γερμανικής θεωρίας και νομολογίας. Γενέθλια απόφαση της αρχής θεωρείται η ΣτΕ 2112/1984, με την οποία το Συμβούλιο της Επικρατείας αναγνώρισε ότι η διοικητική δράση είναι απαραίτητο να βρίσκεται σε εύλογη σχέση προς τον επιδιωκόμενο σκοπό δημοσίου συμφέροντος. Πριν από τη ρητή συνταγματική της κατοχύρωση, η αρχή της αναλογικότητας θεμελιωνόταν νομολογιακά μέσω της σύνδεσής της με την αρχή του κράτους δικαίου. Μετά τη συνταγματική αναθεώρηση του 2001, η αρχή κατοχυρώθηκε ρητά στο άρθρο 25 παρ. 1 εδ. δ' του Συντάγματος, σύμφωνα με το οποίο «οι κάθε είδους περιορισμοί που μπορούν κατά το Σύνταγμα να επιβληθούν στα δικαιώματα αυτά πρέπει να προβλέπονται είτε απευθείας από το Σύνταγμα είτε από τον νόμο και να σέβονται την αρχή της αναλογικότητας». Διακρίνεται σε τρεις επιμέρους αρχές: α) την αρχή της αναγκαιότητας, β) την αρχή της καταλληλότητας και γ) την αρχή της αναλογικότητας εν στενή έννοια¹⁴. Σύμφωνα με την αρχή αυτή, κάθε διοικητικό μέτρο που λαμβάνεται πρέπει να τελεί σε εύλογη σχέση προς τον επιδιωκόμενο σκοπό δημοσίου συμφέροντος. Η διοίκηση, κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων της, δεν ενεργεί αυθαίρετα, αλλά οφείλει να σταθμίζει τα μέσα που χρησιμοποιεί σε σχέση με το αποτέλεσμα που επιδιώκει, ώστε να αποφεύγεται η υπέρμετρη επέμβαση στα δικαιώματα και τις ελευθερίες των διοικουμένων.

Η αρχή της αναλογικότητας αποκτά ιδιαίτερη σημασία στις περιπτώσεις κατά τις οποίες ο νομοθέτης παρέχει στη διοίκηση δυνατότητα επιλογής μεταξύ περισσότερων εναλλακτικών λύσεων. Στις περιπτώσεις αυτές, η διοίκηση υποχρεούται να εξετάζει τρεις βασικές προϋποθέσεις. Πρώτον, την καταλληλότητα του μέτρου, δηλαδή κατά πόσο το συγκεκριμένο διοικητικό μέτρο είναι πρόσφορο για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού. Δεύτερον, την αναγκαιότητα, σύμφωνα με την οποία δεν πρέπει να υπάρχει άλλο ηπιότερο μέτρο εξίσου αποτελεσματικό για την επίτευξη του ίδιου σκοπού. Τρίτον, την αναλογικότητα υπό στενή έννοια, δηλαδή την ανάγκη στάθμισης μεταξύ του οφέλους που προκύπτει για το δημόσιο συμφέρον και της επιβάρυνσης που προκαλείται στα ατομικά δικαιώματα.¹⁵

¹⁴ Χρ. Ακριβοπούλου, Χ. Ανθόπουλος, Εισαγωγή στο Διοικητικό Δίκαιο 2015, σ. 25

¹⁵ Κτιστάκη Σ, Εισαγωγή στη Δημόσια Διοίκηση, Εκδόσεις Παπαζήση, 2014, σ. 45

Το περιεχόμενο αυτό της αρχής αποτυπώθηκε με ιδιαίτερη σαφήνεια στην ΑΠ Ολομ. 5/2013, σύμφωνα με την οποία η αρχή της αναλογικότητας «κατατείνει στην εκλογίκευση των επαχθών παρεμβάσεων της κρατικής εξουσίας στα ατομικά και κοινωνικά δικαιώματα του ανθρώπου και του πολίτη». Η ίδια απόφαση επισημαίνει ότι η αρχή παραβιάζεται όταν η κρατική παρέμβαση δεν είναι πρόσφορη για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού, όταν δεν είναι αναγκαία επειδή το ίδιο αποτέλεσμα μπορεί να επιτευχθεί με ηπιότερο μέσο ή όταν η ωφέλεια που αναμένεται να προκύψει είναι ποιοτικά και ποσοτικά κατώτερη από τη βλάβη που προκαλείται στα δικαιώματα του διοικουμένου.

Η εφαρμογή αυτής της αρχής καθίσταται εμφανής σε περιπτώσεις αναγκαστικής απαλλοτρίωσης ακινήτων για σκοπούς δημόσιας ωφέλειας, όπως η ανέγερση σχολικής μονάδας. Στην περίπτωση αυτή, η διοίκηση οφείλει να σταθμίσει αφενός το δημόσιο συμφέρον που εξυπηρετείται μέσω της δημιουργίας εκπαιδευτικών υποδομών και αφετέρου το δικαίωμα της ιδιοκτησίας των θιγόμενων ιδιωτών. Πριν από την επιβολή του μέτρου της απαλλοτρίωσης, απαιτείται να εξεταστεί εάν ο ίδιος σκοπός μπορεί να επιτευχθεί με ηπιότερο τρόπο, όπως για παράδειγμα μέσω αξιοποίησης ακινήτου που ανήκει ήδη στο Δημόσιο. Εφόσον υπάρχει τέτοια δυνατότητα, η επιβολή απαλλοτρίωσης θα συνιστούσε δυσανάλογη και μη αναγκαία επέμβαση στην ιδιωτική περιουσία.¹⁶

Κατά συνέπεια, η αρχή της αναλογικότητας λειτουργεί ως ουσιαστικό όριο της διοικητικής δράσης και ως εγγύηση προστασίας των ατομικών δικαιωμάτων έναντι υπέρμετρων παρεμβάσεων της δημόσιας εξουσίας. Παράλληλα, διασφαλίζει ότι η διοίκηση, ακόμη και κατά την άσκηση διακριτικής ευχέρειας, επιλέγει τη λύση που εξυπηρετεί αποτελεσματικότερα το δημόσιο συμφέρον με τη μικρότερη δυνατή επιβάρυνση για τον διοικούμενο¹⁷.

1.2 Έννοια Διοικητικής Πράξης και Διοικητική διαδικασία

1.2.1 Ορισμός και Χαρακτηριστικά της Διοικητικής Πράξης

Η διοικητική πράξη αποτελεί τη θεμελιώδη μορφή εκδήλωσης της δράσης της εκτελεστικής εξουσίας και εντάσσεται στον πυρήνα της λειτουργίας της δημόσιας διοίκησης στο πλαίσιο του κράτους δικαίου. Η ύπαρξή της προϋποθέτει την υπαγωγή της

¹⁶ Κτιστάκη Σ, Εισαγωγή στη Δημόσια Διοίκηση, Εκδόσεις Παπαζήση, 2014, σ. 45

¹⁷ ό.π

διοικητικής δράσης στους κανόνες δικαίου, οι οποίοι όχι μόνο προβλέπουν αλλά και οριοθετούν την άσκηση της διοικητικής εξουσίας. Ειδικότερα, ως διοικητική πράξη νοείται η μονομερής εκδήλωση βούλησης των αρμόδιων διοικητικών οργάνων, η οποία εκδίδεται κατόπιν τήρησης ορισμένης διαδικασίας και αποσκοπεί στη δημιουργία, μεταβολή ή κατάργηση έννομων καταστάσεων. Η πράξη αυτή παράγει άμεσα δεσμευτικά έννομα αποτελέσματα έναντι των διοικουμένων, χωρίς να απαιτείται η συναίνεση τους ή η μεσολάβηση άλλης αρχής. Η μονομερής αυτή φύση της διοικητικής πράξης συνιστά και το βασικό γνώρισμα που τη διαφοροποιεί από άλλες μορφές διοικητικής δράσης, όπως για παράδειγμα η διοικητική σύμβαση, που στηρίζεται στη σύμπτωση των βουλήσεων των μερών.

Τα κυριότερα χαρακτηριστικά της Διοικητικής Πράξης μπορούν να συνοψιστούν στα εξής: πρώτον, εκδίδεται μονομερώς από τη Διοίκηση κατά την άσκηση δημόσιας εξουσίας και παράγει δεσμευτικά έννομα αποτελέσματα για τους διοικούμενους. Δεύτερον, χαρακτηρίζεται από άμεση εκτελεστικότητα, καθώς καθίσταται υποχρεωτική χωρίς να απαιτείται προηγούμενη δικαστική επικύρωση, στοιχείο που εξυπηρετεί την αποτελεσματικότητα της διοικητικής δράσης, ιδίως σε τομείς όπου απαιτείται ταχεία και μαζική ρύθμιση έννομων σχέσεων. Τρίτον, συνδέεται άμεσα με την εξυπηρέτηση του δημόσιου συμφέροντος, αφού μέσω αυτής η Διοίκηση ρυθμίζει συγκεκριμένες έννομες καταστάσεις, καθορίζοντας δικαιώματα και υποχρεώσεις των πολιτών. Παράλληλα, συμβάλλει στην εμπέδωση της αρχής της ασφάλειας δικαίου, διασφαλίζοντας σταθερότητα και προβλεψιμότητα στις σχέσεις μεταξύ Διοίκησης και διοικουμένων. Τέλος, μολονότι στη σύγχρονη έννομη τάξη αναπτύσσονται συμπληρωματικά και συνεργατικές μορφές διοικητικής δράσης, ο κεντρικός ρόλος της Διοικητικής Πράξης ως βασικού εργαλείου άσκησης δημόσιας εξουσίας παραμένει αδιαμφισβήτητος¹⁸.

Η διοικητική πράξη, ως βασική μορφή εκδήλωσης της διοικητικής δράσης, εμφανίζει ορισμένα θεμελιώδη χαρακτηριστικά, τα οποία προσδιορίζουν τη νομική της φύση και τη διαφοροποιούν από άλλες μορφές κρατικής δραστηριότητας. Μεταξύ αυτών, ιδιαίτερη σημασία έχουν: α) το τεκμήριο νομιμότητας και β) η εκτελεστικότητα.

Πιο συγκεκριμένα, το τεκμήριο νομιμότητας αποτελεί θεμελιώδη αρχή του διοικητικού δικαίου, σύμφωνα με την οποία κάθε διοικητική πράξη θεωρείται νόμιμη και παράγει πλήρως τα έννομα αποτελέσματά της, ακόμη και αν πάσχει από νομικές

¹⁸ Γέροντας Α.Επιτομή Γενικού Διοικητικού Δικαίου ,Β έκδοση, 2020, Εκδόσεις Σάκκουλα, σ. 142-147

πλημμέλειες, έως ότου ακυρωθεί δικαστικά, ανακληθεί από την αρμόδια διοικητική αρχή ή γενικά να παύσει να ισχύει (ΣτΕ 3564/1986, 3051,2008, 4225/2013). Η αρχή αυτή εξυπηρετεί αφενός την ασφάλεια δικαίου και τη σταθερότητα της διοικητικής δράσης και αφετέρου την προστασία της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης του διοικουμένου προς τη διοίκηση. Ωστόσο, το τεκμήριο δεν εφαρμόζεται σε περιπτώσεις όπου η εμπιστοσύνη του ιδιώτη δεν είναι δικαιολογημένη, όπως στις ανυπόστατες διοικητικές πράξεις. Βασικές συνέπειες του τεκμηρίου νομιμότητας είναι, πρώτον, ότι η διοικητική πράξη παράγει άμεσα έννομα αποτελέσματα, ιδρύοντας, τροποποιώντας ή καταργώντας δικαιώματα και υποχρεώσεις, και, δεύτερον, ότι ο διοικούμενος δεν δύναται να την αγνοήσει ή να την θεωρήσει ανίσχυρη χωρίς προηγούμενη δικαστική ακύρωση. Επιπλέον, μετά την παρέλευση της προθεσμίας προσβολής μιας διοικητικής πράξης, αποκλείεται κατ' αρχήν ο παρεμπίπτων έλεγχος της νομιμότητάς της από τα διοικητικά δικαστήρια (ΣτΕ 5031/1987, 379/2007, 1375/2016), σε αντίθεση με τις κανονιστικές πράξεις, για τις οποίες ο έλεγχος είναι διαρκώς επιτρεπτός. Εξαιρέσεις στον κανόνα αυτό αναγνωρίζονται σε ειδικές περιπτώσεις, όπως στην εκδίκαση αγωγών αποζημίωσης (άρθρο 80 ΚΔΔ), σε διαδικασίες ανακοπής (άρθρο 224 παρ. 4 ΚΔΔ) ή στο πλαίσιο σύνθετων διοικητικών ενεργειών (ΣτΕ 3619/1995, 1190/2017).

Το τεκμήριο νομιμότητας δεσμεύει όχι μόνο τα δικαστήρια αλλά και τη Διοίκηση. Τα διοικητικά όργανα υποχρεούνται να αναγνωρίζουν και να εφαρμόζουν τις ατομικές διοικητικές πράξεις άλλων διοικητικών αρχών ως ισχυρές, χωρίς να δύνανται να αμφισβητήσουν παρεμπιπτόντως το κύρος τους (ΣτΕ 1695/2019). Σε περίπτωση αμφιβολίας ως προς τη νομιμότητα, τα όργανα μπορούν είτε να προβούν σε ανάκληση (εφόσον έχουν αρμοδιότητα) είτε να ασκήσουν τα προβλεπόμενα ένδικα βοηθήματα. Παρά ταύτα, το τεκμήριο νομιμότητας δεν είναι απόλυτο. Κάμπτεται είτε κατόπιν ειδικής νομοθετικής πρόβλεψης είτε υπό την επίδραση του ενωσιακού δικαίου. Η νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχει αναγνωρίσει ότι, υπό προϋποθέσεις, διοικητικές πράξεις που έχουν καταστεί οριστικές δύνανται να επανεξεταστούν, ιδίως όταν στηρίζονται σε εσφαλμένη ερμηνεία του ενωσιακού δικαίου, όπως αυτή προκύπτει από μεταγενέστερη νομολογία. Στις περιπτώσεις αυτές, η διοίκηση οφείλει να σταθμίσει την αρχή της ασφάλειας δικαίου με την ανάγκη συμμόρφωσης προς το ενωσιακό δίκαιο. Συνολικά, το τεκμήριο νομιμότητας αποτελεί ακρογωνιαίο λίθο της διοικητικής δράσης, διασφαλίζοντας την αποτελεσματικότητα και τη σταθερότητα της έννομης τάξης, χωρίς

όμως να αποκλείει την αναθεώρηση διοικητικών πράξεων υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις¹⁹.

Η εκτελεστότητα αποτελεί θεμελιώδες γνώρισμα της διοικητικής πράξης και συνδέεται άμεσα με τα προνόμια που απολαμβάνει η Δημόσια Διοίκηση στο πλαίσιο άσκησης της δημόσιας εξουσίας. Ειδικότερα, η δυνατότητα της Διοίκησης να προβαίνει σε μονομερή θέσπιση δικαιωμάτων και υποχρεώσεων συνοδεύεται από την ιδιότητα της εκτελεστότητας, η οποία εξασφαλίζει την άμεση εφαρμογή των ρυθμίσεων που ενσωματώνονται στη διοικητική πράξη. Η εκτελεστότητα σημαίνει ότι η συμπεριφορά που καθορίζεται με τη διοικητική πράξη, είτε πρόκειται για ενέργεια είτε για παράλειψη, καθίσταται υποχρεωτική για τον διοικούμενο χωρίς να απαιτείται οποιαδήποτε περαιτέρω ενέργεια, επικύρωση ή άλλη διαδικασία. Η δεσμευτικότητα αυτή απορρέει ευθέως από την έκδοση της πράξης και κατοχυρώνεται νομοθετικά, ιδίως στο άρθρο 30 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (ν. 2690/1999), καθώς και παγίως στη νομολογία (ΣτΕ 1119/2014, 1214/2019).

Συναφώς, η εκτελεστότητα δεν περιορίζεται μόνο στις αρχικές διοικητικές πράξεις, αλλά μπορεί να χαρακτηρίζει και μεταγενέστερες εκδηλώσεις της διοικητικής δράσης. Ειδικότερα, η άρνηση της Διοίκησης να ανακαλέσει παράνομη πράξη, εφόσον προκύπτει κατόπιν ουσιαστικής επανεξέτασης της υπόθεσης και συνεκτίμησης των πραγματικών δεδομένων, συνιστά εκτελεστή διοικητική πράξη και, ως εκ τούτου, πρέπει να είναι νομίμως αιτιολογημένη. Αντίθετα, όταν η επανεξέταση περιορίζεται αποκλειστικά σε νομική αξιολόγηση, χωρίς εκτίμηση νέων πραγματικών στοιχείων, δεν πρόκειται για νέα πράξη με εκτελεστό χαρακτήρα. Περαιτέρω, η εκτελεστότητα συνδέεται στενά με το τεκμήριο νομιμότητας των διοικητικών πράξεων. Συγκεκριμένα, για όσο χρονικό διάστημα η διοικητική πράξη δεν έχει ακυρωθεί, ανακληθεί ή ανασταλεί, θεωρείται ισχυρή και παράγει πλήρως τα έννομα αποτελέσματά της. Το τεκμήριο αυτό επιτρέπει στη Διοίκηση να επιβάλλει τη συμμόρφωση των διοικουμένων και να διασφαλίζει την αποτελεσματικότητα της δράσης της.

Ιδιαίτερη σημασία αποκτά η εκτελεστότητα στις περιπτώσεις διοικητικών πράξεων που επιβάλλουν χρηματικές υποχρεώσεις. Στις περιπτώσεις αυτές, οι διοικητικές πράξεις συνιστούν εκτελεστούς τίτλους, βάσει των οποίων είναι δυνατή η αναγκαστική εκτέλεση χωρίς να απαιτείται προηγούμενη δικαστική απόφαση. Το καθεστώς αυτό διέπεται από τις

¹⁹ Γέροντας Α.Επιτομή Γενικού Διοικητικού Δικαίου ,Β έκδοση, 2020, Εκδόσεις Σάκκουλα, σ. 152-155

διατάξεις του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων (ν.δ. 356/1974), ο οποίος ρυθμίζει τη διαδικασία είσπραξης των χρηματικών απαιτήσεων του Δημοσίου. Συνοψίζοντας, η εκτελεστότητα συνιστά βασικό μηχανισμό αποτελεσματικής λειτουργίας της Δημόσιας Διοίκησης, καθώς επιτρέπει την άμεση εφαρμογή των διοικητικών ρυθμίσεων και ενισχύει την πρακτική ισχύ της διοικητικής πράξης στο πλαίσιο της έννομης τάξης²⁰.

1.2.2 Διακρίσεις των Διοικητικών Πράξεων

Στο διοικητικό δίκαιο, η διοικητική πράξη αποτελεί το βασικό εργαλείο δράσης της Διοίκησης και μέσο παραγωγής έννομων αποτελεσμάτων. Η θεωρία και η νομολογία έχουν διαμορφώσει σειρά διακρίσεων των διοικητικών πράξεων, οι οποίες εξυπηρετούν τη συστηματική κατάταξη, την ερμηνεία και τον δικαστικό έλεγχο της διοικητικής δράσης. Οι διακρίσεις αυτές στηρίζονται σε κριτήρια, όπως το περιεχόμενο, τα έννομα αποτελέσματα, η διαδικασία έκδοσης και ο βαθμός δεσμευτικότητας της διοίκησης.

Βασική διάκριση των διοικητικών πράξεων αποτελεί η διάκριση μεταξύ ατομικών και κανονιστικών διοικητικών πράξεων. Οι ατομικές διοικητικές πράξεις απευθύνονται σε συγκεκριμένα, εξατομικευμένα πρόσωπα και ρυθμίζουν συγκεκριμένες περιπτώσεις, όπως ο διορισμός δημοσίου υπαλλήλου ή η χορήγηση άδειας. Αντιθέτως, οι κανονιστικές πράξεις θεσπίζουν γενικούς και αφηρημένους κανόνες δικαίου, απευθυνόμενους σε απροσδιόριστο αριθμό προσώπων που πληρούν ορισμένες προϋποθέσεις. Η διάκριση αυτή είναι κρίσιμη, καθώς οι κανονιστικές πράξεις παράγουν κανόνες δικαίου, ενώ οι ατομικές εφαρμόζουν τον νόμο σε συγκεκριμένες περιπτώσεις.

Επίσης, ανάλογα με το έννομο αποτέλεσμα, οι διοικητικές πράξεις διακρίνονται σε συστατικές και διαπιστωτικές. Οι συστατικές ή διαπλαστικές πράξεις δημιουργούν, τροποποιούν ή καταργούν έννομες σχέσεις, μεταβάλλοντας τη νομική κατάσταση του διοικουμένου. Τέτοιες πράξεις αποτελούν, ενδεικτικά, ο διορισμός, η απόλυση, η χορήγηση άδειας ή η επιβολή διοικητικής κύρωσης²¹. Αντιθέτως, οι διαπιστωτικές πράξεις περιορίζονται στη διαπίστωση μιας ήδη υφιστάμενης νομικής ή πραγματικής κατάστασης, χωρίς να επιφέρουν μεταβολή αυτής. Παρά τον μη διαπλαστικό τους χαρακτήρα, διαθέτουν δεσμευτική ισχύ για τη Διοίκηση και παράγουν έννομα

²⁰ Γέροντας Α., Επιστομή Γενικού Διοικητικού Δικαίου (Β έκδοση), Εκδόσεις Σάκκουλα 2020, σ. 155-156.

²¹ ΣτΕ 3579/2008, 1229/2014

αποτελέσματα, καθώς αποτελούν προϋπόθεση για την επέλευση άλλων διοικητικών συνεπειών²².

Οι βεβαιωτικές πράξεις συνιστούν απλή επιβεβαίωση προγενέστερης διοικητικής πράξης, χωρίς νέα ουσιαστική κρίση της Διοίκησης, και ως εκ τούτου δεν έχουν εκτελεστό χαρακτήρα ούτε προσβάλλονται αυτοτελώς με αίτηση ακυρώσεως²³. Αντιθέτως, οι πραγματοπαγείς πράξεις αναφέρονται σε πράγματα ή καταστάσεις ανεξάρτητα από συγκεκριμένο πρόσωπο, όπως για παράδειγμα πράξεις κατεδάφισης αυθαιρέτων, και διατηρούν την ισχύ τους ανεξαρτήτως εσφαλμένης αναφοράς προσώπων.

Ανάλογα με την επίδραση στη νομική σφαίρα του διοικουμένου, οι πράξεις διακρίνονται σε ευμενείς και δυσμενείς. Οι ευμενείς πράξεις βελτιώνουν τη νομική κατάσταση του διοικουμένου, όπως η χορήγηση άδειας ή η απονομή δικαιώματος. Οι δυσμενείς πράξεις επιφέρουν επιβάρυνση, περιορισμό ή αφαίρεση δικαιωμάτων. Οι μικτές πράξεις συνδυάζουν ευμενή και δυσμενή αποτελέσματα (δηλ. δικαιώματα και υποχρεώσεις για τον διοικούμενο), ενώ οι τριτενεργείς πράξεις παράγουν έννομα αποτελέσματα τόσο για τον αποδέκτη όσο και έναντι τρίτων προσώπων.²⁴

Οι θετικές διοικητικές πράξεις συνίστανται στην αποδοχή αιτήματος ή στη χορήγηση παροχής, ενώ οι αρνητικές πράξεις συνίστανται στην απόρριψη αιτήματος ή στην άρνηση έκδοσης ευμενούς διοικητικής πράξης. Επίσης, οι διοικητικές πράξεις μπορεί να είναι ρητές ή σιωπηρές. Οι ρητές πράξεις εκδίδονται με σαφή και ρητή δήλωση της Διοίκησης. Αντιθέτως, οι σιωπηρές πράξεις τεκμαίρονται από την παράλειψη της Διοίκησης να αποφανθεί εντός νόμιμης προθεσμίας, οπότε και θεωρείται ότι έχει εκδοθεί αρνητική διοικητική πράξη (σιωπηρή απόρριψη).²⁵

Ιδιαίτερη μορφή σιωπηρής διοικητικής συμπεριφοράς αποτελεί η παράλειψη οφειλόμενης νόμιμης ενέργειας, η οποία συντρέχει όταν η Διοίκηση έχει νομική υποχρέωση να εκδώσει συγκεκριμένη πράξη και δεν το πράττει, παρά την υποβολή σχετικής αίτησης και τη συνδρομή των νόμιμων προϋποθέσεων. Η παράλειψη αυτή προσβάλλεται με αίτηση ακυρώσεως, υπό την προϋπόθεση ότι η αρμοδιότητα της Διοίκησης είναι δέσμια και έχει παρέλθει άπρακτη η προβλεπόμενη προθεσμία.²⁶

²² ΣτΕ 59/2017, ΔΕφΑθ 585/2019.

²³ ΣτΕ 1316/2011

²⁴ ΣτΕ 3717/2008, ΔΕφΘεσ 406/2011

²⁵ ΣτΕ 2370/1996, 2771/2011

²⁶ Π.δ. 18/1989, άρθρο 45 παρ. 4· ΣτΕ 2213/2017, 2688/2018.

Οι δέσμιες διοικητικές πράξεις εκδίδονται υποχρεωτικά όταν πληρούνται οι νόμιμες προϋποθέσεις, χωρίς περιθώριο επιλογής της Διοίκησης. Αντιθέτως, στις πράξεις διακριτικής ευχέρειας η Διοίκηση διαθέτει δυνατότητα επιλογής μεταξύ περισσότερων νομίμων λύσεων, υποκείμενη όμως στον δικαστικό έλεγχο των άκρων ορίων της διακριτικής ευχέρειας και στις αρχές της νομιμότητας και της αναλογικότητας.²⁷ Επίσης, η σύνθετη διοικητική ενέργεια συνίσταται σε διαδοχική σειρά διοικητικών πράξεων, εκ των οποίων κάθε προηγούμενη αποτελεί προϋπόθεση για την έκδοση της επόμενης, μέχρι την τελική πράξη, στην οποία ενσωματώνονται οι προηγούμενες. Μετά την έκδοση της τελικής πράξης, οι ενδιαμέσες πράξεις χάνουν τον αυτοτελή εκτελεστό χαρακτήρα τους, χωρίς όμως να παύει ο έλεγχος της νομιμότητάς τους επ' ευκαιρία της προσβολής της τελικής πράξης.²⁸

1.2.3 Διοικητική Διαδικασία

Η διοικητική διαδικασία αποτελεί επί της ουσίας την πορεία μέσα από την οποία η Διοίκηση καταλήγει στην έκδοση μιας διοικητικής πράξης. Δεν πρόκειται για μία μόνο ενέργεια, αλλά για ένα σύνολο διαδοχικών ενεργειών και σταδίων, που περιλαμβάνουν τόσο προπαρασκευαστικές όσο και εκτελεστές πράξεις. Σε αυτή τη διαδικασία εντάσσονται τόσο οι ενέργειες των διοικητικών οργάνων που είναι απαραίτητες για να ληφθεί μια απόφαση όσο και οι ενέργειες των διοικουμένων (πολιτών), όταν αυτές απαιτούνται για τον ίδιο σκοπό.

Η έμφαση δεν δίνεται μόνο στο τελικό αποτέλεσμα (τη διοικητική πράξη), αλλά κυρίως στη διαδρομή που οδηγεί σε αυτήν· από τη διαμόρφωση της βούλησης, μέχρι την έκδοση, την εκτέλεση και ακόμη και την πιθανή επανεξέτασή της. Με αυτή την έννοια, η διοικητική διαδικασία λειτουργεί σαν «κανάλι» μέσα από το οποίο εξελίσσεται η δράση της Διοίκησης. Παράλληλα, η διαδικασία αυτή δεν είναι ουδέτερη, αντιθέτως, επηρεάζει και ουσιαστικά διαμορφώνει το περιεχόμενο της διοικητικής πράξης. Στη σύγχρονη διοικητική πραγματικότητα, το ενδιαφέρον δεν επικεντρώνεται πλέον αποκλειστικά στην αποτελεσματικότητα της διοικητικής δράσης, αλλά και στις εγγυήσεις προστασίας των διοικουμένων. Για τον λόγο αυτό, ιδιαίτερη σημασία αποδίδεται τόσο στις προϋποθέσεις έκδοσης της διοικητικής πράξης όσο και στις διαδικασίες που προηγούνται και

²⁷ ΣτΕ 3717/2008

²⁸ ΣτΕ 111/1984, 333/2001, 1685/2018.

ακολουθούν την έκδοσή της, με στόχο τη διασφάλιση της νομιμότητας, της διαφάνειας και της προστασίας των δικαιωμάτων των πολιτών.

Η διοικητική διαδικασία συνιστά το σύνολο των ενεργειών που ακολουθεί η Διοίκηση για τη λήψη και την εφαρμογή μιας απόφασης, με σκοπό όχι μόνο την εύρυθμη λειτουργία της διοικητικής δράσης αλλά και τη διασφάλιση των δικαιωμάτων των πολιτών. Πιο συγκεκριμένα, η διοικητική διαδικασία περιλαμβάνει τρία κύρια στοιχεία:

- I. **Αριθμός ενεργειών:** Πρόκειται για μια σειρά από νομικά οργανωμένες πράξεις, όπου η μία ακολουθεί την άλλη.
- II. **Χρονική σειρά:** Οι πράξεις αυτές εξελίσσονται μέσα στον χρόνο και η σωστή διαδοχή τους οδηγεί στο τελικό αποτέλεσμα, δηλαδή τη διοικητική πράξη.
- III. **Τρόπος:** Αναφέρεται στη μέθοδο με την οποία συνδέονται και εξελίσσονται οι ενέργειες και τα χρονικά στάδια.

Με το τρίτο στοιχείο (δηλ. τον τρόπο) να είναι το πιο σημαντικό, γιατί συνδυάζει τα άλλα δύο. Δεν αρκεί μόνο να υπάρχουν πράξεις ή χρονική σειρά· χρειάζεται και ο σωστός τρόπος σύνδεσής τους, ώστε η διαδικασία να είναι νόμιμη και να οδηγεί σωστά στην έκδοση της διοικητικής πράξης.

Οι κανόνες της διοικητικής διαδικασίας διακρίνονται σε 2 βασικές κατηγορίες:

- I. **Κανόνες για τα διοικητικά όργανα:** Αφορούν το ποια όργανα δρουν, ποιες είναι οι αρμοδιότητές τους και πώς λειτουργούν.
- II. **Κανόνες για τη διοικητική πράξη:** Αφορούν το πώς παράγεται η πράξη, πότε αρχίζει και πότε λήγει η ισχύς της, καθώς και τον έλεγχο που ασκείται πάνω της.

Στο πλαίσιο αυτό περιλαμβάνονται επίσης, και οι κανόνες που αφορούν τη συμμετοχή των διοικούμενων, την πληροφόρησή τους, το δικαίωμα προηγούμενης ακρόασης (άρθρο 6, ν. 2690/1999) και την υποβολή προσφυγών ενώπιον των διοικητικών οργάνων (άρθρα 24-25 ν. 2690/1999). Επιπλέον, εντάσσονται κανόνες για γνωμοδοτικές πράξεις που προπαρασκευάζουν τη λήψη της απόφασης, καθώς και κανόνες που σχετίζονται με τον τύπο, την αιτιολογία και την έναρξη και λήξη ισχύος των διοικητικών πράξεων. Σημαντικό είναι να αναφερθεί, ότι οι κανόνες της δεύτερης ομάδας είναι ιδιαίτερα σημαντικοί, γιατί καθορίζουν πώς λαμβάνεται η τελική απόφαση και ποιο θα είναι το περιεχόμενό της. Αποτελούν δηλαδή τον «πυρήνα» της διοικητικής διαδικασίας²⁹.

²⁹ Γέροντας Α., Παυλόπουλος Π., Σιούτη Γ. Φλογαΐτης Σ, Διοικητικό Δίκαιο ,Ε έκδοση, 2022, Εκδόσεις Σάκκουλα, σ. 202-203

«Διοικητικές πράξεις & διοικητική διαδικασία στη Δ.ΥΠ.Α.: Εφαρμογές αρχών αναλογικότητας, ισότητας, νομιμότητας
στο πλαίσιο των διαδικασιών και της έκδοσης των Διοικητικών πράξεων.
Πολιτικές και Διοικητικές Πράξεις και Κοινωνικά Δικαιώματα»
Ευαγγελία Γάγκου

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

Η Δράση της Δ.ΥΠ.Α.:

Διοικητικές πράξεις και Διοικητική Διαδικασία

2.1 Ο ρόλος – το έργο της Δ.ΥΠ.Α

Η Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης (Δ.ΥΠ.Α.) αποτελεί τη θεσμική εξέλιξη του πρώην Οργανισμού Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ), κατόπιν της ψήφισης του Ν. 4921/2022, με τίτλο «Δουλειές Ξανά: Αναδιοργάνωση της Δημόσιας Υπηρεσίας Απασχόλησης και ψηφιοποίηση των υπηρεσιών της» (Π.Δ. 11/2022 (ΦΕΚ Α 25/15.02.2022)). Ειδικότερα, σύμφωνα με το άρθρο 3 του ανωτέρω νόμου, ο ΟΑΕΔ μετονομάστηκε σε Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης (Δ.ΥΠ.Α.), διατηρώντας τη μορφή Νομικού Προσώπου Δημοσίου Δικαίου υπό την εποπτεία του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων. Η μεταρρύθμιση αυτή εντάσσεται στο ευρύτερο πλαίσιο εκσυγχρονισμού των Δημόσιων υπηρεσιών απασχόλησης και αποσκοπεί στην αποτελεσματικότερη σύνδεση των πολιτικών απασχόλησης με τις σύγχρονες ανάγκες της αγοράς εργασίας³⁰.

Η Δ.ΥΠ.Α. αποτελεί τον κεντρικό δημόσιο φορέα άσκησης πολιτικών απασχόλησης στην Ελλάδα, με βασική αποστολή την πρόληψη και αντιμετώπιση της ανεργίας, καθώς και την προώθηση της κοινωνικής συνοχής. Η λειτουργία της εντάσσεται στο πλαίσιο του κοινωνικού κράτους δικαίου, δεδομένου ότι επιδιώκει όχι μόνο την οικονομική ενίσχυση των ανέργων, αλλά και την ενεργητική υποστήριξη για την επανένταξή τους στην αγορά εργασίας³¹. Ο ρόλος της Δ.ΥΠ.Α. διακρίνεται σε δύο βασικούς άξονες, ο πρώτος άξονας αποτελείται τις παθητικές και ο δεύτερος από τις ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης. Οι παθητικές πολιτικές περιλαμβάνουν κυρίως, τη χορήγηση επιδομάτων ανεργίας και λοιπών οικονομικών ενισχύσεων και αποσκοπούν στην προσωρινή στήριξη των πολιτών που βρίσκονται εκτός αγοράς εργασίας³². Αντίθετα, οι ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης περιλαμβάνουν προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης, επιδοτούμενης απασχόλησης, συμβουλευτικής υποστήριξης και διασύνδεσης με εργοδότες, με στόχο την ενίσχυση της απασχολησιμότητας και της επαγγελματικής

³⁰ Δ.ΥΠ.Α <https://www.dypa.gov.gr/nomothesia-poy-diepei-ti-leitoyrghia-tis-ipiresias> (τελευταία επίσκεψη, 20.05.2026)

³¹ Δ.ΥΠ.Α., <https://dypa.gov.gr/> (τελευταία επίσκεψη, 20.05.2026)

³² Δ.ΥΠ.Α., Ανεργία, <https://dypa.gov.gr/more-anerghia> (τελευταία επίσκεψη, 20.05.2026)

επανένταξης των ανέργων³³. Η Δ.ΥΠ.Α δεν περιορίζεται μόνο σε έναν παθητικό ρόλο, αλλά λειτουργεί ως ενεργός μηχανισμός ρύθμισης της αγοράς εργασίας. Πιο συγκεκριμένα, ένας από τους σημαντικούς ρόλους της είναι η διαμεσολάβηση μεταξύ προσφοράς και ζήτησης εργασίας· μέσω των Κέντρων Προώθησης Απασχόλησης (ΚΠΑ2), συλλέγει και διαχειρίζεται στοιχεία σχετικά με τις διαθέσιμες θέσεις εργασίας και το προφίλ των ανέργων, συμβάλλοντας με αυτόν τον τρόπο στην αποτελεσματική αντιστοίχιση εργαζομένων και εργοδοτών³⁴.

Παράλληλα, η Δ.ΥΠ.Α. ασκεί σημαντικές διοικητικές αρμοδιότητες μέσω της έκδοσης διοικητικών πράξεων, οι οποίες καθορίζουν την πρόσβαση των πολιτών σε παροχές και υπηρεσίες κοινωνικής προστασίας. Οι πράξεις αυτές επηρεάζουν άμεσα την απόλαυση των κοινωνικών δικαιωμάτων και, ως εκ τούτου, η δράση της υπηρεσίας οφείλει να διέπεται από τις θεμελιώδεις αρχές του διοικητικού δικαίου, όπως η αρχή της νομιμότητας, της ισότητας, της χρηστής διοίκησης και της αναλογικότητας. Η τήρηση των αρχών αυτών διασφαλίζει την αντικειμενική και δίκαιη μεταχείριση των διοικουμένων, καθώς και τη νομιμότητα της διοικητικής δράσης. Επιπλέον, η Δ.ΥΠ.Α. έχει αναπτύξει σημαντική δραστηριότητα στον τομέα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, μέσω των Σχολών Μαθητείας και των Προγραμμάτων Επαγγελματικής Κατάρτισης.³⁵ Η δραστηριότητα αυτή ενισχύει τον κοινωνικό χαρακτήρα της υπηρεσίας, καθώς συμβάλλει στην αναβάθμιση των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού και στην αντιμετώπιση των διαρθρωτικών ανισοτήτων στην αγορά εργασίας.

Τέλος, ιδιαίτερης σημασίας είναι και ο ρόλος της Δ.ΥΠ.Α. στη συλλογή, επεξεργασία και ανάλυση δεδομένων που αφορούν την αγορά εργασίας. Μέσω της στατιστικής παρακολούθησης της ανεργίας, των τάσεων απασχόλησης και των αναγκών της οικονομίας, η υπηρεσία παρέχει πολύτιμες πληροφορίες για τον σχεδιασμό και την αξιολόγηση των δημόσιων πολιτικών απασχόλησης. Η λειτουργία αυτή ενισχύει τον στρατηγικό χαρακτήρα της Δ.ΥΠ.Α. και την καθιστά βασικό εργαλείο άσκησης κοινωνικής και οικονομικής πολιτικής σε εθνικό επίπεδο. Ως εκ τούτου, η Δ.ΥΠ.Α. συνιστά κρίσιμο θεσμικό όργανο για την υλοποίηση της κοινωνικής πολιτικής και την προστασία των κοινωνικών δικαιωμάτων στην Ελλάδα. Η αποτελεσματικότητα της

³³ Δ.ΥΠ.Α., Προγράμματα απασχόλησης, <https://dypa.gov.gr/active-employment-policies> (τελευταία επίσκεψη, 20.05.2026)

³⁴ Δ.Υ.Π.Α Συμβουλευτικές υπηρεσίες προς εργοδότες <https://prosvasis.dypa.gov.gr/simvoyleftikes-ypiresies-pros-erghodotes> (τελευταία επίσκεψη, 20.05.2026)

³⁵ Δ.ΥΠ.Α., Σχολές <https://schools.dypa.gov.gr/> (τελευταία επίσκεψη, 20.05.2026)

λειτουργίας της εξαρτάται τόσο από την ορθή εφαρμογή των διοικητικών διαδικασιών όσο και από την προσήλωσή της στις θεμελιώδεις αρχές του διοικητικού δικαίου και του κοινωνικού κράτους δικαίου.

2.2 Τυπολογία πράξεων της Δ.ΥΠ.Α

Η Δ.ΥΠ.Α εκδίδει πλήθος διοικητικών πράξεων στο πλαίσιο άσκησης των αρμοδιοτήτων της. Όπως προαναφέρθηκε, η λειτουργία της διέπεται κυρίως από τον Ν. 4921/2022 «Δουλειές Ξανά: Αναδιοργάνωση της Δημόσιας Υπηρεσίας Απασχόλησης και ψηφιοποίηση των υπηρεσιών της» (ΦΕΚ Α' 75/18.04.2022), καθώς και από τις γενικές διατάξεις του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (Ν. 2690/1999).

Ιδιαίτερη θέση κατέχουν οι ατομικές διοικητικές πράξεις, δηλαδή οι πράξεις που αφορούν συγκεκριμένα πρόσωπα και παράγουν άμεσα έννομα αποτελέσματα. Στην κατηγορία αυτή εντάσσονται οι αποφάσεις χορήγησης ή απόρριψης επιδόματος ανεργίας, οι πράξεις υπαγωγής ή αποκλεισμού από προγράμματα απασχόλησης, καθώς και οι αποφάσεις επιβολής διοικητικών κυρώσεων σε περιπτώσεις παραβίασης των υποχρεώσεων των ανέργων ή των εργοδοτών. Οι πράξεις αυτές επηρεάζουν άμεσα κοινωνικά και οικονομικά δικαιώματα των πολιτών και, για τον λόγο αυτό, πρέπει να είναι ειδικώς αιτιολογημένες, σύμφωνα με το άρθρο 17 του Ν. 2690/1999. Η υποχρέωση ειδικής αιτιολογίας έχει αναδειχθεί και στη νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας, το οποίο έχει κρίνει ότι η διοικητική πράξη πρέπει να περιέχει σαφή αναφορά στα πραγματικά και νομικά δεδομένα που θεμελιώνουν την έκδοσή της (βλ. ΣτΕ 3470/2011, ΣτΕ 1508/2002).

Παράλληλα, η Δ.ΥΠ.Α. εκδίδει και κανονιστικές διοικητικές πράξεις, μέσω των οποίων ρυθμίζονται γενικά ζητήματα λειτουργίας προγραμμάτων απασχόλησης, διαδικασίες συμμετοχής σε δράσεις κατάρτισης ή όροι χορήγησης παροχών. Οι πράξεις αυτές έχουν γενικό και αφηρημένο χαρακτήρα και εκδίδονται κατόπιν νομοθετικής εξουσιοδότησης, σύμφωνα με το άρθρο 43 παρ. 2 του Συντάγματος. Η νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας έχει επανειλημμένα επισημάνει ότι οι κανονιστικές πράξεις της διοίκησης πρέπει να κινούνται εντός των ορίων της εξουσιοδότησης που παρέχει ο νόμος, διαφορετικά καθίστανται ακυρωτέες (βλ. ΣτΕ Ολ. 3633/2004).

Επιπλέον, οι διοικητικές πράξεις της Δ.ΥΠ.Α. διακρίνονται σε ευμενείς και δυσμενείς. Ευμενείς είναι οι πράξεις που παρέχουν ωφέλεια στον διοικούμενο, όπως η έγκριση επιδόματος ανεργίας ή η ένταξη σε πρόγραμμα απασχόλησης. Αντίθετα,

δυσμενείς είναι οι πράξεις που περιορίζουν ή αφαιρούν δικαιώματα, όπως η διακοπή επιδότησης ή η επιβολή κυρώσεων. Στις περιπτώσεις αυτές εφαρμόζεται η αρχή της προηγούμενης ακρόασης του διοικουμένου, η οποία κατοχυρώνεται στο άρθρο 20 παρ. 2 του Συντάγματος και στο άρθρο 6 του Ν. 2690/1999. Το Συμβούλιο της Επικρατείας έχει κρίνει ότι η παράλειψη προηγούμενης ακρόασης συνιστά ουσιώδη πλημμέλεια της διαδικασίας και οδηγεί σε ακύρωση της διοικητικής πράξης (βλ. ΣτΕ 2180/2013, ΣτΕ 4447/2012).

Ενδιαφέρον παρουσιάζει και η διάκριση μεταξύ πράξεων δέσμιας αρμοδιότητας και πράξεων που εκδίδονται κατόπιν άσκησης διακριτικής ευχέρειας. Στις πρώτες, η διοίκηση υποχρεούται να εκδώσει συγκεκριμένη πράξη όταν πληρούνται οι νόμιμες προϋποθέσεις, ενώ στις δεύτερες διαθέτει περιθώριο εκτίμησης ως προς την επιλογή του κατάλληλου μέτρου. Ωστόσο, ακόμη και κατά την άσκηση της διακριτικής ευχέρειας, η διοίκηση δεν ενεργεί ανεξέλεγκτα, αλλά δεσμεύεται πρωτίστως από την αρχή της νομιμότητας, σύμφωνα με την οποία κάθε διοικητική ενέργεια πρέπει να ερείδεται στον νόμο και να κινείται εντός των ορίων που αυτός θέτει. Η άσκηση της διακριτικής ευχέρειας υπόκειται σε δικαστικό έλεγχο, προκειμένου να διαπιστωθεί εάν η διοίκηση παρέμεινε εντός των νόμιμων ορίων της αρμοδιότητάς της και εάν η κρίση της είναι σύμφωνη με τις γενικές αρχές του διοικητικού δικαίου (ΣτΕ 3717/2008).

Παράλληλα, η διοίκηση δεσμεύεται και από την αρχή της αναλογικότητας, η οποία κατοχυρώνεται ρητά στο άρθρο 25 παρ. 1 εδ. δ' του Συντάγματος. Η αρχή αυτή έχει αναγνωριστεί παγίως από τη νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας, σύμφωνα με την οποία τα διοικητικά μέτρα πρέπει να είναι κατάλληλα, αναγκαία και ανάλογα προς τον επιδιωκόμενο σκοπό δημοσίου συμφέροντος (βλ. ΣτΕ Ολομ. 3470/2011, ΣτΕ 613/2002). Επομένως, ακόμη και όταν ο νόμος παρέχει στη διοίκηση περιθώριο επιλογής μεταξύ περισσότερων νόμιμων λύσεων, η τελική επιλογή είναι απαραίτητο να ασκείται εντός των ορίων της νομιμότητας και να μην υπερβαίνει το αναγκαίο μέτρο για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού.

Συνεπώς, η τυπολογία των διοικητικών πράξεων της Δ.ΥΠ.Α. αναδεικνύει τον σύνθετο διοικητικό και κοινωνικό ρόλο της υπηρεσίας. Μέσω των πράξεών της, η Δ.ΥΠ.Α. δεν περιορίζεται στην απλή διαχείριση κοινωνικών παροχών, αλλά παρεμβαίνει ουσιαστικά στην προστασία κοινωνικών δικαιωμάτων και στη ρύθμιση της αγοράς εργασίας, πάντοτε υπό τον έλεγχο των συνταγματικών αρχών και της διοικητικής νομιμότητας.

2.3 Διοικητική Διαδικασία στη Δ.ΥΠ.Α. (διαφάνεια και ψηφιοποίηση)

Η λειτουργία της Δημόσιας Υπηρεσίας Απασχόλησης (Δ.ΥΠ.Α.) στηρίζεται στις θεμελιώδεις αρχές του διοικητικού δικαίου και ειδικότερα στις αρχές της νομιμότητας, της διαφάνειας, της χρηστής διοίκησης και της αποτελεσματικότητας της διοικητικής δράσης. Η διοικητική διαδικασία που ακολουθεί η Δ.ΥΠ.Α. διέπεται πρωτίστως από τις διατάξεις του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας Ν. 2690/1999, ο οποίος καθορίζει τις γενικές αρχές έκδοσης διοικητικών πράξεων, την υποχρέωση αιτιολογίας, το δικαίωμα προηγούμενης ακρόασης του διοικουμένου και την πρόσβαση στα διοικητικά έγγραφα. Πιο συγκεκριμένα, σύμφωνα με το άρθρο 5 του Ν. 2690/1999, κατοχυρώνεται το δικαίωμα πρόσβασης των πολιτών στα διοικητικά έγγραφα, γεγονός που συνδέεται άμεσα με την αρχή της διαφάνειας στη δημόσια διοίκηση. Παράλληλα, το άρθρο 17 του ίδιου νόμου προβλέπει την υποχρέωση ειδικής αιτιολογίας των ατομικών διοικητικών πράξεων, ιδίως όταν αυτές επηρεάζουν δικαιώματα ή συμφέροντα των διοικουμένων. Η υποχρέωση αυτή έχει ιδιαίτερη σημασία στη δράση της Δ.ΥΠ.Α., καθώς οι αποφάσεις της αφορούν κρίσιμα κοινωνικά δικαιώματα, όπως η χορήγηση επιδομάτων ανεργίας ή η ένταξη σε προγράμματα απασχόλησης. Η αρχή της διαφάνειας ενισχύθηκε περαιτέρω με την καθιέρωση του προγράμματος «Διαύγεια» μέσω του Ν. 3861/2010, σύμφωνα με τον οποίο οι διοικητικές πράξεις των δημόσιων φορέων αναρτώνται υποχρεωτικά στο διαδίκτυο ως προϋπόθεση ισχύος τους. Ως εκ τούτου, σημαντικός αριθμός αποφάσεων της Δ.ΥΠ.Α., ιδίως όσων αφορούν προκηρύξεις προγραμμάτων, κανονιστικές αποφάσεις και διοικητικές μεταβολές, δημοσιοποιείται ηλεκτρονικά, διασφαλίζοντας τον έλεγχο της διοικητικής δράσης και την ενημέρωση των πολιτών.

Ιδιαίτερη σημασία έχει και η διαδικασία ψηφιοποίησης των υπηρεσιών της Δ.ΥΠ.Α., η οποία επιταχύνθηκε με τον Ν. 4921/2022 «Δουλειές Ξανά: Αναδιοργάνωση της Δημόσιας Υπηρεσίας Απασχόλησης και ψηφιοποίηση των υπηρεσιών της» (ΦΕΚ Α' 75/18.04.2022). Ο νόμος αυτός εισήγαγε εκτεταμένες μεταρρυθμίσεις με στόχο τον εκσυγχρονισμό των διοικητικών διαδικασιών και τη βελτίωση της εξυπηρέτησης των πολιτών μέσω ψηφιακών εργαλείων. Στο πλαίσιο αυτό, αναπτύχθηκαν ηλεκτρονικές υπηρεσίες για την υποβολή αιτήσεων επιδομάτων, την έκδοση βεβαιώσεων, την ανανέωση δελτίων ανεργίας και τη συμμετοχή σε προγράμματα απασχόλησης και κατάρτισης. Η ψηφιοποίηση της διοικητικής διαδικασίας συνδέεται και με τις γενικότερες διατάξεις για την ηλεκτρονική διακυβέρνηση, όπως αυτές προβλέπονται στον Ν.

4727/2020 περί Ψηφιακής Διακυβέρνησης. Ο νόμος αυτός καθιερώνει τις βασικές αρχές της ηλεκτρονικής διοίκησης, της διαλειτουργικότητας των πληροφοριακών συστημάτων και της ηλεκτρονικής επικοινωνίας μεταξύ διοίκησης και πολιτών. Μέσω της εφαρμογής των διατάξεων αυτών, η Δ.ΥΠ.Α. επιδιώκει τη μείωση της γραφειοκρατίας, την επιτάχυνση της διοικητικής διαδικασίας και την αποτελεσματικότερη εξυπηρέτηση των διοικουμένων.

Παράλληλα, η ψηφιοποίηση των υπηρεσιών συμβάλλει στην ενίσχυση της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης των πολιτών, καθώς περιορίζεται η ανάγκη φυσικής παρουσίας και μειώνονται τα περιθώρια διοικητικής αυθαιρεσίας. Ωστόσο, η διοίκηση οφείλει να διασφαλίζει την προστασία των προσωπικών δεδομένων των πολιτών, σύμφωνα με τον Γενικό Κανονισμό Προστασίας Δεδομένων (Κανονισμός ΕΕ 2016/679 – GDPR) και τον Ν. 4624/2019, δεδομένου ότι η Δ.ΥΠ.Α. διαχειρίζεται ευαίσθητα προσωπικά και κοινωνικοασφαλιστικά δεδομένα.

Η νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας έχει επισημάνει επανειλημμένα ότι η διοικητική διαδικασία πρέπει να διασφαλίζει τη διαφάνεια, την επαρκή αιτιολογία και την αποτελεσματική δικαστική προστασία των διοικουμένων. Ειδικότερα, έχει κριθεί ότι η έλλειψη ειδικής αιτιολογίας ή η παράλειψη τήρησης ουσιαδών τύπων της διαδικασίας καθιστά ακυρωτέες τις διοικητικές πράξεις (ΣτΕ 3470/2011, ΣτΕ 1508/2002). Παράλληλα, το Συμβούλιο της Επικρατείας έχει αναγνωρίσει τη σημασία της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης για τον εκσυγχρονισμό της δημόσιας διοίκησης, υπό την προϋπόθεση ότι διασφαλίζονται οι συνταγματικές εγγυήσεις προστασίας των δικαιωμάτων των πολιτών. Συνεπώς, η διοικητική διαδικασία στη Δ.ΥΠ.Α. χαρακτηρίζεται από τη σταδιακή μετάβαση σε ένα περισσότερο ψηφιοποιημένο και διαφανές μοντέλο διοίκησης, το οποίο αποσκοπεί στην αποτελεσματικότερη εξυπηρέτηση των πολιτών και στην ενίσχυση της νομιμότητας και της λογοδοσίας της δημόσιας διοίκησης.

2.4 Έκδοση Διοικητικών Αποφάσεων της Δ.ΥΠ.Α

Η έκδοση διοικητικών αποφάσεων από τη Δ.ΥΠ.Α αποτελεί τον πυρήνα της διοικητικής της δράσης, καθώς μέσω αυτών υλοποιούνται στην πράξη οι πολιτικές απασχόλησης και κοινωνικής προστασίας³⁶. Οι διοικητικές αποφάσεις της Δ.ΥΠ.Α έχουν κατά κύριο λόγο ατομικό χαρακτήρα και αφορούν συγκεκριμένους διοικουμένους,

³⁶ Δ.ΥΠ.Α, διαθέσιμο σε: <https://www.dypa.gov.gr/eggraphi-sto-mhtroo-anergon-deltia-anergias?tab=nomiko-plaisio-eghghrafis-kai-paramonis-sto-mitroo-anergonpsifiako-mitroo-dypa> (τελευταία πρόσβαση 20/05/2026)

επηρεάζοντας άμεσα την πρόσβασή τους σε κοινωνικές παροχές και υπηρεσίες.³⁷ Η διαδικασία έκδοσης των διοικητικών αποφάσεων ξεκινά συνήθως, με την υποβολή αίτησης από τον ενδιαφερόμενο, είτε με φυσική παρουσία, είτε μέσω ψηφιακών πλατφορμών.³⁸ Η αίτηση συνοδεύεται από τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, τα οποία τεκμηριώνουν τη συνδρομή των νόμιμων προϋποθέσεων για τη χορήγηση της παροχής. Στο στάδιο αυτό, ιδιαίτερη σημασία έχει η αρχή της χρηστής διοίκησης, καθώς η διοίκηση οφείλει να καθοδηγεί τον πολίτη και να αποφεύγει περιττές γραφειοκρατικές επιβαρύνσεις.

Ακολουθεί το στάδιο του διοικητικού ελέγχου, κατά το οποίο οι αρμόδιοι υπάλληλοι της Δ.ΥΠ.Α εξετάζουν τα στοιχεία της αίτησης. Ο έλεγχος αυτός περιλαμβάνει τη διασταύρωση δεδομένων, την αξιολόγηση των προϋποθέσεων που προβλέπονται από τη νομοθεσία και, σε ορισμένες περιπτώσεις, την αναζήτηση πρόσθετων πληροφοριών από άλλες δημόσιες υπηρεσίες. Η διαδικασία αυτή είναι κρίσιμη για τη διασφάλιση της νομιμότητας και την αποφυγή καταχρήσεων. Στη συνέχεια, το αρμόδιο διοικητικό όργανο προβαίνει στην έκδοση της απόφασης, η οποία μπορεί να είναι είτε εγκριτική είτε απορριπτική. Η απόφαση είναι απαραίτητο να είναι πλήρως αιτιολογημένη, περιλαμβάνοντας σαφή αναφορά στα υποβαλλόμενα δικαιολογητικά και στις εφαρμοστέες νομικές διατάξεις. Η υποχρέωση αιτιολογίας αποτελεί βασική εγγύηση για την προστασία των διοικουμένων, καθώς επιτρέπει τον έλεγχο της ορθότητας και της νομιμότητας της πράξης. Ιδιαίτερη σημασία σε αυτό το σημείο, έχει η συμμόρφωση της διοικητικής απόφασης με τις θεμελιώδεις αρχές του διοικητικού δικαίου. Η αρχή της νομιμότητας επιβάλλει την τήρηση των προβλεπόμενων νομικών προϋποθέσεων, η αρχή της ισότητας απαιτεί την ομοιόμορφη μεταχείριση των διοικουμένων σε όμοιες περιπτώσεις, ενώ η αρχή της αναλογικότητας διασφαλίζει ότι τα μέτρα που θα ληφθούν δεν υπερβαίνουν το αναγκαίο μέτρο για την επίτευξη του σκοπού.

Μετά την έκδοση της απόφασης, ακολουθεί η κοινοποίησή της στον ενδιαφερόμενο, η οποία αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την έναρξη των έννομων αποτελεσμάτων της. Η κοινοποίηση πραγματοποιείται είτε με παραδοσιακά μέσα, είτε

³⁷ Κανονισμός ΕΚ 1897/2000 της Επιτροπής της 7ης Σεπτεμβρίου 2000

Άρθρο 5 του Ν.2656/1953

Άρθρο 3 του Ν.1545/1985

Άρθρα 16 - 23 του Ν. 4921/2022 (ΦΕΚ Α' 75/2022)

³⁸ Η υπ' αριθμ. 1850/30/15.03.2020 απόφαση Επικοινωνία και Εγγραφή Ανέργων (ΦΕΚ 911/Β'/17.03.2020) αναφορικά με την τροποποίηση και συμπλήρωση της 3701/55/22.11.2011 απόφασης του Διοικητικού Συμβουλίου του ΟΑΕΔ (Β'/3018).

μέσω ηλεκτρονικών συστημάτων (ψηφιοποίηση της διοίκησης). Παράλληλα, ο διοικούμενος ενημερώνεται για την δυνατότητα υποβολής έγγραφων αναφορών ή ένδικων βοηθημάτων, δηλ. για την δυνατότητα προσφυγής ενώπιον των διοικητικών δικαστηρίων.

Συνολικά, η έκδοση διοικητικών αποφάσεων στη Δ.ΥΠ.Α. αποτελεί μια σύνθετη και κρίσιμη διαδικασία, η οποία απαιτεί αυστηρή τήρηση των νομικών κανόνων και των θεμελιωδών αρχών του διοικητικού δικαίου, προκειμένου να διασφαλίζεται η δίκαιη μεταχείριση και αποτελεσματική εξυπηρέτηση των πολιτών. Παρά όμως, τα σημαντικά βήματα εκσυγχρονισμού που εμφανίζει ο Δημόσιος τομέας στον Ελληνικό χώρο, οι προκλήσεις που έρχεται αντιμέτωπος, όπως η δυσλειτουργία των ψηφιακών συστημάτων, οι διάφορες καθυστερήσεις που αυτή δημιουργεί, η πολυπλοκότητα των διαδικασιών και η ανάγκη καλύτερου συντονισμού μεταξύ υπηρεσιών, είναι έντονες και χρίζουν άμεσης αντιμετώπισης. Πιο συγκεκριμένα, η αντιμετώπιση των προβλημάτων αυτών είναι απαραίτητη για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας της διοικητικής δράσης και την ενίσχυση της εμπιστοσύνης των πολιτών προς τη Δ.ΥΠ.Α.

2.4.1 Παραδείγματα Διοικητικών Αποφάσεων της Δ.ΥΠ.Α. (Case Studies)

Η κατανόηση της διαδικασίας έκδοσης διοικητικών αποφάσεων καθίσταται σαφής μέσα από την ανάλυση ενδεικτικών παραδειγμάτων του τρόπου λειτουργίας της Δ.ΥΠ.Α.. Τα παραδείγματα αυτά αναδεικνύουν τον τρόπο εφαρμογής της διοικητικής διαδικασίας και των θεμελιωδών αρχών του διοικητικού δικαίου στην πράξη.

Παράδειγμα 1: Αίτηση τακτικής επιδότησης λόγω ανεργίας

Ένας πολίτης εισερχόμενος ηλεκτρονικά στην ιστοσελίδα της Δ.ΥΠ.Α. <<https://www.dypa.gov.gr/>> και εισάγοντας τους κωδικούς TAXINET στην πλατφόρμα μπορεί αρχικά να εγγραφεί στο μητρώο ανέργων και έπειτα να υποβάλει αίτηση για τη χορήγηση της τακτικής επιδότησης λόγω ανεργίας.³⁹ Τα απαιτούμενα δικαιολογητικά

³⁹ Οι νόμοι και οι αποφάσεις που καλύπτουν την παροχή της επιδότησης ανεργίας είναι οι εξής, ως ισχύουν:

- Ν.Δ. 2961/1954 (άρθρα 11-38)
- Ν.1545/1985 (άρθρα 3-8)
- Ν.1892/1990 (άρθρο 37)
- Ν. 4921/2022
- Απόφαση Δ.Σ. ΔΥΠΑ 3701/55/22-11-11
- Απόφαση Δ.Σ ΔΥΠΑ 1850/30/15.03.2020
- Απόφαση Δ.Σ ΔΥΠΑ 5274/114/27.09.2022

αναφέρονται ηλεκτρονικά στην ιστοσελίδα⁴⁰ και μπορεί να είναι: i) η καταγγελία σύμβασης εργασίας υπογεγραμμένη από τον άνεργο - έντυπο Ε6, ή ii) η βεβαίωση λήξης σύμβασης ορισμένου χρόνου - έντυπο Ε7, iii) η έμμεση ασφαλιστική ικανότητα προστατευόμενων μελών της οικογένειας (εφόσον υπάρχουν), iv) τα στοιχεία μισθωτής εργασίας (ημέρες ασφάλισης) και μη μισθωτής απασχόλησης (επιχειρηματική δραστηριότητα), v) τα στοιχεία του λογαριασμού τραπεζής (αριθμός IBAN), στον οποίο ο ασφαλισμένος είναι κύριος δικαιούχος. Γενικότερα, τα περισσότερα απαιτούμενα δικαιολογητικά και στοιχεία επιβεβαιώνονται μέσω διαλειτουργικότητας και μόνο όταν δεν είναι δυνατή η αυτεπάγγελτη αναζήτησή τους συνυποβάλλονται από τους ασφαλισμένους δικαιολογητικά.

I. Έγκριση επιδόματος ανεργίας

Η αρμόδια υπηρεσία της Δ.ΥΠ.Α εξετάζει εάν πληρούνται οι νόμιμες προϋποθέσεις, όπως ο απαιτούμενος αριθμός ενσήμων και η μη ύπαρξη άλλου εισοδήματος. Εφόσον διαπιστωθεί η πληρότητα των κριτηρίων, εκδίδεται θετική διοικητική πράξη, ατομική διοικητική πράξη έγκρισης του επιδόματος. Η απόφαση κοινοποιείται στον ενδιαφερόμενο και παράγει άμεσα τα έννομα αποτελέσματά της. Στην περίπτωση αυτή, εφαρμόζεται η αρχή της νομιμότητας, καθώς η διοίκηση ενεργεί βάσει συγκεκριμένων νομοθετικών προϋποθέσεων.

II. Απόρριψη αίτησης χορήγησης επιδόματος

Σε διαφορετική περίπτωση, εάν ο αιτών δεν πληροί τις απαιτούμενες προϋποθέσεις (διαπιστώνεται για παράδειγμα ανεπαρκής αριθμός ημερών ασφάλισης), η Δ.ΥΠ.Α εκδίδει αρνητική ατομική διοικητική πράξη, που συνίσταται στην απόρριψη του αιτήματος του πολίτη. Η απόφαση αυτή απαιτείται να είναι πλήρως αιτιολογημένη (άρθρο 17 ν. 2690/1999), αναφέροντας τους λόγους απόρριψης και τις σχετικές νομοθετικές διατάξεις. Παράλληλα, ο πολίτης ενημερώνεται για τη δυνατότητα άσκησης ένστασης ή

⁴⁰ Δ.ΥΠ.Α., Τακτική επιδότηση ανεργίας, <https://www.dypa.gov.gr/anergia-kai-paroxes-asfalishs-misthwtwn?tab=taktiki-epidotisi-anerghias&tab2=koini-anerghoi&tab3=> (τελευταία επίσκεψη 20/05/2026).

προσφυγής.⁴¹ Η ύπαρξη αιτιολογίας διασφαλίζει τη διαφάνεια και επιτρέπει τον έλεγχο της ατομικής διοικητικής πράξης.

Παράδειγμα 2: Ένταξη σε πρόγραμμα απασχόλησης

Η Δ.ΥΠ.Α υλοποιεί προγράμματα επιδότησης νέων θέσεων εργασίας (ΝΘΕ) για ανέργους, καθώς επίσης και προγράμματα επιδότησης Νέων Ελεύθερων Επιχειρηματιών (ΝΕΕ)⁴². Στην περίπτωση των προγραμμάτων ΝΘΕ ένας εργοδότης υποβάλλει αίτηση για ένταξη στο πρόγραμμα, ενώ παράλληλα εξετάζεται η επιλεξιμότητα των υποψήφιων εργαζομένων. Μετά από αξιολόγηση, εκδίδεται διοικητική πράξη έγκρισης ή απόρριψης της συμμετοχής. Στην περίπτωση προγραμμάτων ΝΕΕ ο επιχειρηματίας υποβάλλει αίτηση για ένταξη στο πρόγραμμα, η οποία αξιολογείται και εφόσον πληρούνται οι όροι και οι προϋποθέσεις εκδίδεται διοικητική πράξη έγκρισης, σε αντίθετη περίπτωση εκδίδεται απορριπτική πράξη. Στο σημείο αυτό ιδιαίτερη σημασία και στις δυο περιπτώσεις έχει η αρχή της ισότητας, καθώς όλοι οι ενδιαφερόμενοι αξιολογούνται με τα ίδια αντικειμενικά κριτήρια.

Παράδειγμα 3: Ανάκληση διοικητικής πράξης

Σε ορισμένες περιπτώσεις, η Δ.ΥΠ.Α δύναται να ανακαλέσει προηγούμενη διοικητική πράξη, εάν διαπιστωθεί ότι αυτή εκδόθηκε βάσει εσφαλμένων ή ψευδών στοιχείων. Για παράδειγμα, αν διαπιστωθεί ότι ορισμένος δικαιούχος επιδόματος ανεργίας εργάζεται χωρίς να έχουν πραγματοποιηθεί οι απαραίτητες νόμιμες ενέργειες (χωρίς πρόσληψη - απόλυση, ένσημα), η διοίκηση εκδίδει πράξη ανάκλησης και αναζητά την επιστροφή των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών. Η ενέργεια αυτή της διοικητικής αρχής συμμορφώνεται με την αρχή της νομιμότητας και την αρχή της αναλογικότητας, ώστε να μην επιβάλλονται δυσανάλογες κυρώσεις.

⁴¹ “Αρμόδιο για την επίλυση των διαφορών σχετικά με την υπαγωγή στην ασφάλιση είναι το ΔΣ του ΟΑΕΔ ύστερα από αίτηση του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ ή του υπόχρεου εργοδότη και γνώμη της Επιτροπής Επίλυσης Ασφαλιστικών Διαφορών του ΟΑΕΔ (Ν. 2335/1995, άρθρ. 3 παρ. 3). Το άρθρο 70 του Ν. 3996/2011 προβλέπει ότι το ΔΣ του ΟΑΕΔ μπορεί να ορίζει ορίζει τις προθεσμίες και τις λεπτομέρειες για την άσκηση και κρίση των ενστάσεων κατά διοικητικών πράξεων που εκδίδουν τα όργανα του Οργανισμού

⁴² Δ.ΥΠ.Α”, Προγράμματα απασχόλησης, διαθέσιμο σε: <https://dypa.gov.gr/active-employment-policies> (τελευταία επίσκεψη, 20.05.2026)

Παράδειγμα 4: Επιβολή διοικητικών κυρώσεων

Η ΔΥΠΑ διαθέτει επίσης, την αρμοδιότητα επιβολής διοικητικών κυρώσεων, όπως η διακοπή ή αναστολή παροχών και επιδομάτων, καθώς και η επιβολή διοικητικών κυρώσεων σε περιπτώσεις παραβίασης των όρων συμμετοχής σε προγράμματα απασχόλησης, κατάρτισης ή επιδότησης, που υλοποιεί. Ειδικότερα, το άρθρο 70 του Ν. 3996/2011 παρέχει τη δυνατότητα επιβολής κυρώσεων σε περιπτώσεις παραβίασης των υποχρεώσεων που απορρέουν από τη συμμετοχή σε προγράμματα αρμοδιότητας του ΟΑΕΔ (νυν ΔΥΠΑ). Οι αποφάσεις αυτές έχουν δυσμενή χαρακτήρα για τους διοικουμένους και, ως εκ τούτου, η έκδοσή τους προϋποθέτει την τήρηση των εγγυήσεων της διοικητικής διαδικασίας. Ιδίως, είναι απαραίτητο να διασφαλίζεται το δικαίωμα προηγούμενης ακρόασης του ενδιαφερομένου, όπως κατοχυρώνεται στο άρθρο 20 παρ. 2 του Συντάγματος και εξειδικεύεται στο άρθρο 6 του Ν. 2690/1999 (Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας), πριν από την έκδοση οποιασδήποτε δυσμενούς ατομικής διοικητικής πράξης⁴³.

Τα παραπάνω παραδείγματα καταδεικνύουν ότι οι διοικητικές αποφάσεις της Δ.ΥΠ.Α επηρεάζουν άμεσα την οικονομική και κοινωνική κατάσταση των πολιτών. Η ορθή εφαρμογή της διοικητικής διαδικασίας και των θεμελιωδών αρχών του διοικητικού δικαίου είναι κρίσιμη για τη διασφάλιση της ίσης μεταχείρισης των πολιτών και της νομιμότητας, της διαφάνειας και της δικαιοσύνης στη διοικητική δράση.

⁴³ Το άρθρο 70 του Ν. 3996/2011 ρυθμίζει τη διαδικασία υποβολής ενστάσεων κατά των διοικητικών πράξεων που εκδίδονται από τα όργανα του Οργανισμού Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (νυν ΔΥΠΑ - Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης)”, <https://www.lawspot.gr/nomothesia/n-3996-2011/arthro-70-nomos-3996-2011-diadikasia-ypovolis-enstaseon/>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

Εφαρμογή των θεμελιωδών αρχών στην δράση/ στο έργο της Δ.ΥΠ.Α.

Η δράση της Δημόσιας Υπηρεσίας Απασχόλησης (Δ.ΥΠ.Α.) διέπεται από τις θεμελιώδεις αρχές του διοικητικού δικαίου, οι οποίες λειτουργούν ως εγγυήσεις νομιμότητας και προστασίας των δικαιωμάτων των διοικουμένων. Ως δημόσιος φορέας άσκησης κοινωνικής πολιτικής και διοίκησης στον τομέα της απασχόλησης, η Δ.ΥΠ.Α. ασκεί αρμοδιότητες που επηρεάζουν άμεσα την πρόσβαση των πολιτών σε κοινωνικές παροχές, επιδόματα ανεργίας, προγράμματα κατάρτισης και πολιτικές προώθησης της απασχόλησης. Για τον λόγο αυτό, η λειτουργία της οφείλει να συμμορφώνεται με τις συνταγματικές αρχές του κράτους δικαίου, καθώς και με τις γενικές αρχές της διοικητικής δράσης, οι οποίες αποσκοπούν στη διασφάλιση της νομιμότητας, της αντικειμενικότητας και της κοινωνικής δικαιοσύνης⁴⁴. Η σημασία εφαρμογής των θεμελιωδών αυτών αρχών καθίσταται καθοριστική στο πεδίο της κοινωνικής διοίκησης, καθώς οι διοικητικές πράξεις της Δ.ΥΠ.Α. συνδέονται άμεσα με την πραγμάτωση των κοινωνικών δικαιωμάτων των πολιτών, ιδίως του δικαιώματος στην κοινωνική ασφάλεια και στην εργασία, στην κοινωνική προστασία και στην επαγγελματική αποκατάσταση. Η δημόσια διοίκηση δεν λειτουργεί πλέον αποκλειστικά ως μηχανισμός άσκησης κρατικής εξουσίας, αλλά και ως θεσμός κοινωνικής προστασίας και εξυπηρέτησης του πολίτη, γεγονός που επιβάλλει αυξημένες εγγυήσεις νομιμότητας και προστασίας των διοικουμένων.⁴⁵

Πρωταρχική θέση κατέχει η αρχή της νομιμότητας, σύμφωνα με την οποία κάθε διοικητική ενέργεια της Δ.ΥΠ.Α. πρέπει να στηρίζεται σε συγκεκριμένη νομοθετική εξουσιοδότηση και να κινείται εντός των ορίων που θέτει ο νόμος. Η αρχή αυτή απορρέει από το άρθρο 25 παρ. 1 του Συντάγματος και αποτελεί θεμελιώδη έκφανση του κράτους δικαίου. Η διοίκηση δεσμεύεται από το ισχύον νομικό πλαίσιο και δεν μπορεί να ενεργεί αυθαίρετα ή πέραν των αρμοδιοτήτων που της έχουν ανατεθεί από τον νομοθέτη.⁴⁶ Στο πλαίσιο λειτουργίας της Δ.ΥΠ.Α., η αρχή της νομιμότητας εκδηλώνεται μέσω της υποχρέωσης τήρησης των προϋποθέσεων που προβλέπονται για τη χορήγηση επιδομάτων ανεργίας, την ένταξη σε προγράμματα απασχόλησης, την επιλογή ωφελουμένων σε

⁴⁴ Σπηλιωτόπουλος, Ε. Π. (2017). *Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου* (15η έκδ.). Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη, σ.95-102

⁴⁵ Χρυσόγονος, Κ. (2022). *Ατομικά και Κοινωνικά Δικαιώματα* (5η έκδ.). Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη, σ.521-530

⁴⁶ Σπηλιωτόπουλος, Ε. Π. (2017). *Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου* (15η έκδ.). Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη, σ.103 - 110

δράσεις κατάρτισης, καθώς και την επιβολή διοικητικών κυρώσεων. Κάθε διοικητική πράξη της Δ.ΥΠ.Α. είναι απαραίτητο να στηρίζεται σε συγκεκριμένη νομοθετική διάταξη και να εκδίδεται από αρμόδιο όργανο, σύμφωνα με τις διαδικασίες που προβλέπει ο νόμος (Ν. 4921/2022). Η νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας έχει επανειλημμένα υπογραμμίσει ότι η διοίκηση δεσμεύεται από την αρχή της νομιμότητας και ότι πράξεις που εκδίδονται χωρίς νόμιμη βάση ή κατά παράβαση ουσιωδών τύπων της διαδικασίας είναι ακυρωτέες (ΣτΕ 1508/2002). Η αρχή αυτή λειτουργεί ως ουσιαστικό όριο της διοικητικής δράσης και ως εγγύηση προστασίας των διοικουμένων από φαινόμενα διοικητικής αυθαιρεσίας.

Εξίσου σημαντική είναι η αρχή της ισότητας, η οποία κατοχυρώνεται στο άρθρο 4 παρ. 1 του Συντάγματος και επιβάλλει την ίση μεταχείριση των διοικουμένων που βρίσκονται υπό τις ίδιες πραγματικές και νομικές συνθήκες. Η αρχή αυτή δεσμεύει πλήρως τη διοίκηση και απαγορεύει αυθαίρετες διακρίσεις ή άνιση μεταχείριση μεταξύ των πολιτών.⁴⁷

Η Δ.ΥΠ.Α. οφείλει να εφαρμόζει αντικειμενικά και αμερόληπτα τα κριτήρια επιλογής δικαιούχων επιδομάτων ανεργίας ή συμμετεχόντων σε προγράμματα απασχόλησης, χωρίς διακρίσεις λόγω φύλου, ηλικίας, κοινωνικής κατάστασης ή άλλων μη νόμιμων κριτηρίων. Η υποχρέωση αυτή απορρέει από την αρχή της ισότητας του άρθρου 4 παρ. 1 του Συντάγματος, καθώς και από το θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας της Δ.ΥΠ.Α., το οποίο προβλέπει τη θέσπιση αντικειμενικών και προκαθορισμένων κριτηρίων για την επιλογή των ωφελουμένων των προγραμμάτων της. Ειδικότερα, σύμφωνα με τον Ν.4921/2022, ο οποίος ρυθμίζει τον εκσυγχρονισμό της Δημόσιας Υπηρεσίας Απασχόλησης, η ένταξη των πολιτών σε προγράμματα απασχόλησης, κατάρτισης και κοινωνικής πολιτικής πραγματοποιείται βάσει διαφανών διαδικασιών και αντικειμενικών προϋποθέσεων, οι οποίες εξειδικεύονται στις σχετικές κανονιστικές πράξεις και δημόσιες προσκλήσεις. Η εφαρμογή της αρχής της ισότητας αποκτά ιδιαίτερη σημασία στο πεδίο της κοινωνικής διοίκησης, όπου η πρόσβαση σε κοινωνικές παροχές συνδέεται άμεσα με την προστασία της ανθρώπινης αξιοπρέπειας και την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής. Παράλληλα, η αρχή της ισότητας επιβάλλει και την ίση πρόσβαση των πολιτών στις ψηφιακές υπηρεσίες της Δ.ΥΠ.Α., ιδίως μετά την εκτεταμένη ψηφιοποίηση των διοικητικών διαδικασιών. Η διοίκηση οφείλει να λαμβάνει μέτρα ώστε να μην

⁴⁷ Χρυσόγονος, Κ. (2022). *Ατομικά και Κοινωνικά Δικαιώματα* (5η έκδ.). Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη, σ.128-135.

αποκλείονται κοινωνικές ομάδες που αντιμετωπίζουν δυσκολίες πρόσβασης στις ηλεκτρονικές υπηρεσίες, διασφαλίζοντας την καθολικότητα της διοικητικής εξυπηρέτησης.

Παράλληλα, ιδιαίτερη εφαρμογή στη δράση της Δ.ΥΠ.Α. έχει η αρχή της χρηστής διοίκησης, η οποία επιβάλλει στη διοίκηση την υποχρέωση να ενεργεί με τρόπο δίκαιο, αντικειμενικό, διαφανή και αποτελεσματικό. Η αρχή αυτή συνδέεται με την προστασία της εμπιστοσύνης του διοικουμένου προς τη διοίκηση και με την ανάγκη εύρυθμης λειτουργίας της δημόσιας διοίκησης⁴⁸. Η αρχή της χρηστής διοίκησης εκδηλώνεται ιδίως μέσω της υποχρέωσης αιτιολόγησης των διοικητικών πράξεων, όπως προβλέπεται στο άρθρο 7 του Ν. 2690/1999 (Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας). Οι αποφάσεις της Δ.ΥΠ.Α., ιδίως όταν απορρίπτουν αιτήσεις πολιτών ή επιβάλλουν κυρώσεις, πρέπει να είναι ειδικώς και επαρκώς αιτιολογημένες, περιλαμβάνοντας σαφή αναφορά στα πραγματικά περιστατικά και στις νομικές διατάξεις που θεμελιώνουν την έκδοσή τους. Η νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας έχει επανειλημμένα κρίνει ότι η έλλειψη ειδικής αιτιολογίας συνιστά λόγο ακύρωσης της διοικητικής πράξης (ΣτΕ 3470/2011). Επιπλέον, η αρχή της χρηστής διοίκησης επιβάλλει στη Δ.ΥΠ.Α. την υποχρέωση ταχείας διεκπεραίωσης των υποθέσεων των πολιτών, αποφυγής περιττής γραφειοκρατίας και παροχής σαφούς διοικητικής πληροφόρησης προς τους διοικουμένους.

Ιδιαίτερα σημαντική είναι και η αρχή της αναλογικότητας, η οποία κατοχυρώνεται στο άρθρο 25 παρ. 1 του Συντάγματος και επιβάλλει τα διοικητικά μέτρα να είναι κατάλληλα, αναγκαία και ανάλογα προς τον επιδιωκόμενο σκοπό δημοσίου συμφέροντος. Η αρχή αυτή λειτουργεί ως ουσιαστικός περιορισμός της διοικητικής εξουσίας και προστατεύει τους διοικουμένους από υπέρμετρες επεμβάσεις της διοίκησης⁴⁹. Κατά την άσκηση διακριτικής ευχέρειας, η Δ.ΥΠ.Α. οφείλει να επιλέγει το ηπιότερο δυνατό μέτρο, ιδίως σε περιπτώσεις επιβολής διοικητικών κυρώσεων ή αποκλεισμού πολιτών από κοινωνικές παροχές. Για παράδειγμα, σε περίπτωση παράβασης υποχρεώσεων από άνεργο εγγεγραμμένο στα μητρώα της υπηρεσίας, η διοίκηση οφείλει να εξετάζει εάν η επιβολή αυστηρής κύρωσης είναι αναγκαία ή εάν μπορεί να επιτευχθεί ο επιδιωκόμενος σκοπός με ηπιότερο μέτρο. Η αρχή της αναλογικότητας εφαρμόζεται επίσης, και κατά τον σχεδιασμό των πολιτικών απασχόλησης, ώστε τα μέτρα που λαμβάνονται να μην οδηγούν σε

⁴⁸ Άρθρο 7 Ν. 2690/1999 (Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας)

⁴⁹ Σπηλιωτόπουλος, Ε. Π. (2017). *Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου* (15η έκδ.). Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη, σ.145-152

υπέρμετρο περιορισμό των κοινωνικών δικαιωμάτων των πολιτών. Το Συμβούλιο της Επικρατείας έχει αναγνωρίσει παγίως ότι η αναλογικότητα αποτελεί δεσμευτική αρχή της διοικητικής δράσης και ουσιώδες στοιχείο του κράτους δικαίου (ΣτΕ Ολ. 613/2002).

Επιπλέον, η δράση της Δ.ΥΠ.Α. πρέπει να συμμορφώνεται με την αρχή της προηγούμενης ακρόασης του διοικουμένου, η οποία κατοχυρώνεται στο άρθρο 20 παρ. 2 του Συντάγματος και στο άρθρο 6 του Ν. 2690/1999. Η αρχή αυτή παρέχει στον διοικούμενο το δικαίωμα να εκθέσει τις απόψεις του πριν από την έκδοση διοικητικής πράξης που επηρεάζει δυσμενώς τα δικαιώματα ή τα συμφέροντά του⁵⁰. Στο πλαίσιο λειτουργίας της Δ.ΥΠ.Α., η προηγούμενη ακρόαση αποκτά ιδιαίτερη σημασία σε περιπτώσεις ανάκλησης επιδομάτων ανεργίας, διαγραφής από τα μητρώα ανέργων ή επιβολής διοικητικών κυρώσεων. Η παράλειψη τήρησης της διαδικασίας αυτής συνιστά ουσιώδη πλημμέλεια και οδηγεί σε ακύρωση της διοικητικής πράξης, όπως έχει επανειλημμένα κρίνει το Συμβούλιο της Επικρατείας (ΣτΕ 4447/2012). Η αρχή της προηγούμενης ακρόασης του διοικουμένου συνδέεται άμεσα με την προστασία του δικαιώματος άμυνας του διοικουμένου και ενισχύει τη διαφάνεια και τη δικαιοκρατική λειτουργία της διοίκησης

Τέλος, ιδιαίτερη σημασία αποκτά σήμερα η αρχή της διαφάνειας και της ψηφιακής διοίκησης, ιδίως μετά την αναδιοργάνωση της Δ.ΥΠ.Α. με τον Ν. 4921/2022. Η διαφάνεια αποτελεί βασική προϋπόθεση της δημοκρατικής διοίκησης και συνδέεται με την υποχρέωση λογοδοσίας των δημόσιων φορέων απέναντι στους πολίτες. Η υποχρεωτική ανάρτηση διοικητικών πράξεων στο πρόγραμμα «Διαύγεια», σύμφωνα με τον Ν. 3861/2010, ενισχύει τον έλεγχο της διοικητικής δράσης και περιορίζει τα φαινόμενα διοικητικής αυθαιρεσίας. Παράλληλα, η ανάπτυξη ηλεκτρονικών υπηρεσιών και ψηφιακών πλατφορμών εξυπηρέτησης πολιτών, σε συνδυασμό με τις διατάξεις του Ν. 4727/2020 περί Ψηφιακής Διακυβέρνησης, συμβάλλει στη μείωση της γραφειοκρατίας και στην ταχύτερη διεκπεραίωση των διοικητικών διαδικασιών. Η ψηφιοποίηση της διοικητικής λειτουργίας της Δ.ΥΠ.Α. ενισχύει την αποτελεσματικότητα της δημόσιας διοίκησης, διευκολύνει την πρόσβαση των πολιτών στις υπηρεσίες και προάγει τη διαφάνεια στη λήψη διοικητικών αποφάσεων.

Συνολικά, η εφαρμογή των θεμελιωδών αρχών του διοικητικού δικαίου στη δράση της Δ.ΥΠ.Α. διασφαλίζει τη νομιμότητα, την αντικειμενικότητα και την κοινωνική

⁵⁰ Άρθρο 20 παρ. 2 του Συντάγματος και στο άρθρο 6 του Ν. 2690/1999

δικαιοσύνη στην λειτουργία της υπηρεσίας. Οι αρχές αυτές αποτελούν ουσιώδεις εγγυήσεις προστασίας των κοινωνικών δικαιωμάτων και συμβάλλουν στην ενίσχυση της εμπιστοσύνης των πολιτών προς τη δημόσια διοίκηση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

Πολιτικές προστασίας, Διοικητικές Πράξεις Δ.ΥΠ.Α. & Κοινωνικά Δικαιώματα

4.1 Σχέση πολιτικών και διοικητικών πράξεων της Δ.ΥΠ.Α.

Η Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης (Δ.ΥΠ.Α.) αποτελεί τον βασικό δημόσιο φορέα εφαρμογής των πολιτικών απασχόλησης και κοινωνικής προστασίας στην Ελλάδα. Οι πολιτικές αυτές υλοποιούνται μέσω διοικητικών πράξεων, οι οποίες αποτελούν το κύριο μέσο άσκησης της διοικητικής δράσης και παραγωγής έννομων αποτελεσμάτων για τους διοικουμένους. Οι διοικητικές πράξεις της Δ.ΥΠ.Α. συνδέονται άμεσα με την εφαρμογή τόσο των παθητικών όσο και των ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης, καθώς μέσω αυτών καθορίζεται η πρόσβαση των πολιτών σε επιδόματα ανεργίας, προγράμματα κατάρτισης, επιδοτούμενης απασχόλησης και λοιπές κοινωνικές παροχές.⁵¹ Η σχέση μεταξύ δημόσιας πολιτικής και διοικητικής πράξης είναι ουσιώδης, καθώς η διοικητική πράξη αποτελεί το εργαλείο μέσω του οποίου η διοίκηση εξειδικεύει και εφαρμόζει τον νόμο στην ατομική περίπτωση. Στο πλαίσιο λειτουργίας της Δ.ΥΠ.Α., οι πολιτικές προστασίας αποκτούν πρακτική εφαρμογή μέσω ατομικών διοικητικών πράξεων. Η έκδοση των πράξεων αυτών προϋποθέτει την τήρηση των αρχών της νομιμότητας, της ισότητας και της χρηστής διοίκησης, ώστε να διασφαλίζεται η αντικειμενική και δίκαιη μεταχείριση των διοικουμένων.⁵²

Παράλληλα, η Δ.ΥΠ.Α. ασκεί και κανονιστική διοικητική δράση μέσω πράξεων γενικού χαρακτήρα, με τις οποίες καθορίζονται οι όροι και οι διαδικασίες εφαρμογής προγραμμάτων απασχόλησης και κοινωνικής πολιτικής. Οι πράξεις αυτές εκδίδονται κατ' εξουσιοδότηση του νόμου, σύμφωνα με το άρθρο 43 παρ. 2 του Συντάγματος, και αποτελούν βασικό μέσο εφαρμογής των πολιτικών κοινωνικής προστασίας.⁵³ Η σχέση πολιτικών προστασίας και διοικητικών πράξεων αναδείχθηκε ιδιαίτερα κατά την αναδιοργάνωση της Δ.ΥΠ.Α. μέσω του Ν. 4921/2022, ο οποίος εισήγαγε νέες μορφές

⁵¹ Σπηλιωτόπουλος, Ε. Π. (2017). *Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου* (15η έκδ.). Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη, σ. 95-102

⁵² Ακριβοπούλου Χρ. – Ανθόπουλος Χρ., Εισαγωγή στο Διοικητικό Δίκαιο, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, 2015, σελ. 43

⁵³ Χρυσόγονος, Κ. (2022). *Ατομικά και Κοινωνικά Δικαιώματα* (5η έκδ.). Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη, σ.402-406

ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης και ψηφιοποίησης των υπηρεσιών. Μέσω της έκδοσης διοικητικών πράξεων, οι πολιτικές αυτές εφαρμόζονται εξατομικευμένα στους δικαιούχους, επηρεάζοντας άμεσα την άσκηση κοινωνικών δικαιωμάτων και την πρόσβαση στην αγορά εργασίας (Ν. 4921/2022). Επομένως, οι διοικητικές πράξεις της Δ.ΥΠ.Α. αποτελούν τον συνδετικό κρίκο μεταξύ των νομοθετικών δεσμεύσεων και της πρακτικής εφαρμογής της κοινωνικής προστασίας, αναδεικνύοντας τον ουσιαστικό ρόλο της διοίκησης στην υλοποίηση του κοινωνικού κράτους δικαίου.

4.2 Κοινωνικά Δικαιώματα

Τα κοινωνικά δικαιώματα αποτελούν θεμελιώδη κατηγορία συνταγματικά κατοχυρωμένων δικαιωμάτων και συνδέονται άμεσα με την αρχή του κοινωνικού κράτους δικαίου, η οποία κατοχυρώνεται στο άρθρο 25 παρ.1 Σ. Στο ελληνικό Σύνταγμα, το δικαίωμα στην εργασία και στην κοινωνική ασφάλιση προβλέπεται στο άρθρο 22 του Συντάγματος, καθώς και το άρθρο 25 παρ. 1 Σ επιβάλλει στο κράτος την υποχρέωση διασφάλισης της αποτελεσματικής άσκησης των θεμελιωδών δικαιωμάτων.⁵⁴ Ιδιαίτερη σημασία για τη δράση της Δ.ΥΠ.Α. παρουσιάζει και το δικαίωμα στην κοινωνική ασφάλιση, το οποίο κατοχυρώνεται στο άρθρο 22 παρ. 5 του Συντάγματος. Σύμφωνα με τη διάταξη αυτή, το κράτος μεριμνά για την κοινωνική ασφάλιση των εργαζομένων, όπως νόμος ορίζει, αναλαμβάνοντας την ευθύνη οργάνωσης και διατήρησης ενός αποτελεσματικού συστήματος κοινωνικής προστασίας. Το δικαίωμα αυτό συνδέεται άμεσα με την αρχή του κοινωνικού κράτους δικαίου και αποσκοπεί στην προστασία των πολιτών από κοινωνικούς κινδύνους, όπως η ανεργία, η ασθένεια, η αναπηρία και το γήρας.

Παράλληλα, το άρθρο 21 του Συντάγματος συμπληρώνει το πλέγμα κοινωνικής προστασίας, καθώς κατοχυρώνει την υποχρέωση του κράτους να μεριμνά για την προστασία της οικογένειας, της μητρότητας, της παιδικής ηλικίας, της υγείας και των ευάλωτων κοινωνικών ομάδων. Υπό το πρίσμα αυτό, οι παροχές ανεργίας και τα προγράμματα απασχόλησης που υλοποιεί η Δ.ΥΠ.Α. δεν αποτελούν απλώς διοικητικές παροχές, αλλά μηχανισμούς πραγμάτωσης των συνταγματικών επιταγών κοινωνικής προστασίας και κοινωνικής αλληλεγγύης.

⁵⁴ Χρυσόγονος, Κ. (2022). *Ατομικά και Κοινωνικά Δικαιώματα* (5η έκδ.). Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη, σ. 521-530

Η νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας έχει αναγνωρίσει ότι το δικαίωμα στην κοινωνική ασφάλιση συνιστά θεσμική εγγύηση του κοινωνικού κράτους και δεσμεύει τον κοινό νομοθέτη κατά τη διαμόρφωση της ασφαλιστικής νομοθεσίας. Ειδικότερα, έχει κριθεί ότι, μολονότι ο νομοθέτης διαθέτει ευρύ περιθώριο διαμόρφωσης του ασφαλιστικού συστήματος, δεν δύναται να αναιρεί τον πυρήνα της κοινωνικοασφαλιστικής προστασίας ούτε να θίγει υπέρμετρα την αξιοπρεπή διαβίωση των ασφαλισμένων και των δικαιούχων κοινωνικών παροχών⁵⁵.

Η δράση της Δ.ΥΠ.Α. συνδέεται άμεσα με την προστασία και πραγμάτωση των κοινωνικών δικαιωμάτων, καθώς η χορήγηση επιδόματος ανεργίας, η πρόσβαση σε προγράμματα κατάρτισης και η προώθηση της επαγγελματικής επανένταξης αποτελούν μορφές διοικητικής προστασίας κοινωνικών δικαιωμάτων.⁵⁶ Τα κοινωνικά δικαιώματα παρουσιάζουν ιδιαίτερη σημασία στο πεδίο της διοικητικής δράσης, διότι η αποτελεσματική άσκησή τους εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την ενεργό παρέμβαση της δημόσιας διοίκησης. Σε αντίθεση με τα ατομικά δικαιώματα, τα οποία απαιτούν κυρίως αποχή του κράτους από παρεμβάσεις, τα κοινωνικά δικαιώματα προϋποθέτουν θετικές ενέργειες της διοίκησης και λήψη μέτρων κοινωνικής πολιτικής.⁵⁷

Η νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας έχει αναγνωρίσει ότι η προστασία των κοινωνικών δικαιωμάτων πρέπει να ερμηνεύεται υπό το πρίσμα της αρχής του κοινωνικού κράτους δικαίου. Ειδικότερα, έχει κριθεί ότι η διοίκηση οφείλει να λαμβάνει μέτρα κοινωνικής προστασίας που να διασφαλίζουν αξιοπρεπείς συνθήκες διαβίωσης και ίση πρόσβαση των πολιτών στις κοινωνικές παροχές (ΣτΕ Ολ. 2287/2015). Παράλληλα, η εφαρμογή των κοινωνικών δικαιωμάτων από τη Δ.ΥΠ.Α. πρέπει να πραγματοποιείται σύμφωνα με τις αρχές της ισότητας (άρθρο 4 παρ. 1 Σ) και της αναλογικότητας (άρθρο 25 παρ. 1δ' Σ). Η διοίκηση οφείλει να αποφεύγει αυθαίρετες διακρίσεις μεταξύ των δικαιούχων και να διασφαλίζει ότι οι περιορισμοί ή οι προϋποθέσεις πρόσβασης σε κοινωνικές παροχές είναι αναγκαίοι και ανάλογοι προς τον επιδιωκόμενο σκοπό δημοσίου συμφέροντος. Συνεπώς, η Δ.ΥΠ.Α. λειτουργεί ως βασικός θεσμός πραγμάτωσης των κοινωνικών δικαιωμάτων, συμβάλλοντας στην προστασία της εργασίας, της κοινωνικής ασφάλειας και της κοινωνικής συνοχής στο πλαίσιο του κοινωνικού κράτους δικαίου.

⁵⁵ (βλ. ΣτΕ Ολομ. 2287/2015, ΣτΕ Ολομ. 1890/2019)

⁵⁶ Σπηλιωτόπουλος, Ε. Π. (2017). *Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου* (15η έκδ.). Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη, σ.145-152

⁵⁷ Χρυσόγονος, Κ. (2022). *Ατομικά και Κοινωνικά Δικαιώματα* (5η έκδ.). Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη, σ. 533- .536

4.3 Ο Έλεγχος των διοικητικών πράξεων της Δ.ΥΠ.Α.

Οι διοικητικές πράξεις της Δημόσιας Υπηρεσίας Απασχόλησης (Δ.ΥΠ.Α.), ως εκτελεστές διοικητικές πράξεις, υπόκεινται σε διοικητικό και δικαστικό έλεγχο, με σκοπό τη διασφάλιση της νομιμότητας της διοικητικής δράσης και την προστασία των δικαιωμάτων των διοικουμένων. Ο έλεγχος αυτός αποτελεί θεμελιώδη εγγύηση του κράτους δικαίου και συνδέεται άμεσα με το δικαίωμα παροχής έννομης προστασίας, το οποίο κατοχυρώνεται στο άρθρο 20 παρ. 1 του Συντάγματος⁵⁸.

Οι πράξεις της Δ.ΥΠ.Α. υπόκεινται σε διοικητικό έλεγχο, ο οποίος ασκείται από τα ίδια τα διοικητικά όργανα μέσω διαδικασιών επανεξέτασης, διοικητικών προσφυγών και αιτήσεων θεραπείας. Σύμφωνα με τον Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (Ν. 2690/1999), ο διοικούμενος διαθέτει τη δυνατότητα να ζητήσει τη θεραπεία ή την επανεξέταση μιας διοικητικής πράξης, χωρίς να απαιτείται άμεση προσφυγή στα διοικητικά δικαστήρια. Ειδικότερα, το άρθρο 24 του Κώδικα προβλέπει την αίτηση θεραπείας, με την οποία ο ενδιαφερόμενος μπορεί να ζητήσει από τη διοικητική αρχή που εξέδωσε την πράξη, την ανάκληση ή τροποποίησή αυτής λόγω παρανομίας ή εσφαλμένης εκτίμησης των πραγματικών περιστατικών⁵⁹. Παράλληλα, το άρθρο 25 προβλέπει την ιεραρχική προσφυγή, μέσω της οποίας ο διοικούμενος δύναται να ζητήσει από την προϊστάμενη διοικητική αρχή την ακύρωση ή μεταρρύθμιση της προσβαλλόμενης πράξης⁶⁰.

Οι διοικητικές προσφυγές αποτελούν σημαντικό μηχανισμό εσωτερικού διοικητικού ελέγχου, καθώς παρέχουν τη δυνατότητα επανεξέτασης της νομιμότητας και της ουσιαστικής ορθότητας των διοικητικών αποφάσεων, συμβάλλοντας στην ταχύτερη και αποτελεσματικότερη επίλυση διαφορών χωρίς την ανάγκη δικαστικής προσφυγής. Παράλληλα, ενισχύουν την προστασία των δικαιωμάτων των διοικουμένων και συνδέονται άμεσα με την αρχή της χρηστής διοίκησης και το συνταγματικά κατοχυρωμένο δικαίωμα παροχής έννομης προστασίας⁶¹. Στο πεδίο λειτουργίας της Δ.ΥΠ.Α., οι διοικητικές προσφυγές παρουσιάζουν ιδιαίτερη σημασία, καθώς εφαρμόζονται σε περιπτώσεις απόρριψης αιτήσεων επιδότησης ανεργίας, αποκλεισμού από προγράμματα απασχόλησης ή κατάρτισης, επιβολής διοικητικών κυρώσεων ή άλλων

⁵⁸ Σπηλιωτόπουλος, Ε. Π. (2017). *Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου* (15η έκδ.). Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη, σ.301-308.

⁵⁹ Άρθρο 24 Ν. 2690/1999 (Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας), «Αίτηση θεραπείας – Ιεραρχική προσφυγή».

⁶⁰ Άρθρο 25 Ν. 2690/1999 (Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας).

⁶¹ Άρθρο 20 παρ. 1 Συντάγματος

δυσμενών διοικητικών πράξεων. Μέσω των διαδικασιών αυτών, ο πολίτης έχει τη δυνατότητα να ζητήσει την επανεξέταση της υπόθεσής του από τα αρμόδια όργανα της Δ.ΥΠ.Α., διασφαλίζοντας την τήρηση της νομιμότητας, της ισότητας και της ορθής διοικητικής κρίσης πριν από την προσφυγή στη δικαστική προστασία⁶².

Ιδιαίτερα σημαντικός είναι και ο έλεγχος νομιμότητας των διοικητικών πράξεων της Δ.ΥΠ.Α. από τα διοικητικά δικαστήρια και κυρίως από το Συμβούλιο της Επικρατείας. Ο δικαστικός έλεγχος εξετάζει εάν η διοικητική πράξη εκδόθηκε από αρμόδιο όργανο, σύμφωνα με τις προβλεπόμενες διαδικασίες και εντός των ορίων που θέτει ο νόμος. Ελέγχεται επίσης η τήρηση των γενικών αρχών του διοικητικού δικαίου, όπως η αρχή της νομιμότητας, της ισότητας, της αναλογικότητας και της χρηστής διοίκησης.⁶³

Σημαντική διάσταση- παράμετρο- του ελέγχου συνιστά η υποχρέωση αιτιολογίας των διοικητικών πράξεων. Σύμφωνα με το άρθρο 17 του Ν. 2690/1999, οι ατομικές διοικητικές πράξεις πρέπει να περιέχουν ειδική και επαρκή αιτιολογία, με σαφή αναφορά στα πραγματικά περιστατικά και στις νομικές διατάξεις που θεμελιώνουν την έκδοσή τους. Η υποχρέωση αυτή αποκτά ιδιαίτερη σημασία στις πράξεις της Δ.ΥΠ.Α., καθώς αυτές επηρεάζουν άμεσα κοινωνικά δικαιώματα των πολιτών, όπως η πρόσβαση σε επιδόματα ανεργίας και προγράμματα απασχόλησης. Η νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας έχει κρίνει ότι η έλλειψη ειδικής αιτιολογίας καθιστά ακυρωτέα τη διοικητική πράξη (ΣτΕ 3470/2011).

Παράλληλα, ιδιαίτερη σημασία παρουσιάζει η τήρηση της αρχής της προηγούμενης ακρόασης του διοικουμένου, η οποία κατοχυρώνεται στο άρθρο 20 παρ. 2 του Συντάγματος και στο άρθρο 6 του Ν. 2690/1999. Πριν από την έκδοση δυσμενούς διοικητικής πράξης, όπως η διακοπή επιδότησης ανεργίας ή η επιβολή διοικητικών κυρώσεων, η διοίκηση υποχρεούται να παρέχει στον ενδιαφερόμενο τη δυνατότητα να εκθέσει τις απόψεις του. Η παράλειψη τήρησης της διαδικασίας αυτής θεωρείται ουσιώδης πλημμέλεια και συνεπάγεται την ακύρωση της διοικητικής πράξης (ΣτΕ 4447/2012).

⁶² Ν. 4921/2022, «Δουλειές Ξανά: Αναδιοργάνωση της Δημόσιας Υπηρεσίας Απασχόλησης (Δ.ΥΠ.Α.) και ψηφιοποίηση των υπηρεσιών απασχόλησης», καθώς και τις ειδικές κανονιστικές πράξεις που διέπουν τα προγράμματα και τις παροχές της Δ.ΥΠ.Α.

⁶³ Σπηλιωτόπουλος, Ε. Π. (2017). *Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου* (15η έκδ.). Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη, σ. 315-320.

Επιπλέον, ο έλεγχος των διοικητικών πράξεων επεκτείνεται και στην εφαρμογή της αρχής της αναλογικότητας, η οποία κατοχυρώνεται στο άρθρο 25 παρ. 1 του Συντάγματος. Η διοίκηση οφείλει να λαμβάνει μέτρα που είναι κατάλληλα, αναγκαία και ανάλογα προς τον επιδιωκόμενο σκοπό δημοσίου συμφέροντος. Στο πλαίσιο λειτουργίας της Δ.ΥΠ.Α., ο έλεγχος της αναλογικότητας αποκτά ιδιαίτερη σημασία σε περιπτώσεις επιβολής διοικητικών κυρώσεων ή αποκλεισμού πολιτών από κοινωνικές παροχές, ώστε να αποφεύγονται υπέρμετρες επεμβάσεις στα κοινωνικά δικαιώματα των διοικουμένων⁶⁴. Τέλος, σημαντικό ρόλο στον έλεγχο της διοικητικής δράσης της Δ.ΥΠ.Α. διαδραματίζει και η αρχή της διαφάνειας. Με τον Ν. 3861/2010 («Πρόγραμμα Διαύγεια») καθιερώθηκε η υποχρεωτική ανάρτηση διοικητικών πράξεων στο διαδίκτυο, γεγονός που ενισχύει τη λογοδοσία της διοίκησης και επιτρέπει στους πολίτες να ενημερώνονται για τη δράση των δημόσιων φορέων. Παράλληλα, η ψηφιοποίηση των διοικητικών διαδικασιών μέσω του Ν. 4921/2022 και του Ν. 4727/2020 περί Ψηφιακής Διακυβέρνησης συμβάλλει στη βελτίωση της διοικητικής αποτελεσματικότητας και στην ενίσχυση του ελέγχου της διοικητικής δράσης.

Συνολικά, ο έλεγχος των διοικητικών πράξεων της Δ.ΥΠ.Α. αποτελεί ουσιώδη μηχανισμό διασφάλισης της νομιμότητας και προστασίας των κοινωνικών δικαιωμάτων. Μέσω του διοικητικού και δικαστικού ελέγχου εξασφαλίζεται ότι η διοίκηση ενεργεί σύμφωνα με το Σύνταγμα, τον νόμο και τις θεμελιώδεις αρχές του διοικητικού δικαίου, ενισχύοντας την εμπιστοσύνη των πολιτών προς τη δημόσια διοίκηση.

⁶⁴ Χρυσόγονος, Κ. (2022). *Ατομικά και Κοινωνικά Δικαιώματα* (5η έκδ.). Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη, σ.533-536.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η παρούσα εργασία ανέδειξε τον καθοριστικό ρόλο της Δημόσιας Υπηρεσίας Απασχόλησης (Δ.ΥΠ.Α.) στο σύγχρονο διοικητικό και κοινωνικό κράτος δικαίου. Η Δ.ΥΠ.Α., ως εξέλιξη του πρώην ΟΑΕΔ και ως βασικός δημόσιος φορέας άσκησης πολιτικών απασχόλησης και κοινωνικής προστασίας, δεν περιορίζεται πλέον στη διαχείριση επιδομάτων ανεργίας, αλλά λειτουργεί ως σύνθετος διοικητικός μηχανισμός υλοποίησης ενεργητικών και παθητικών πολιτικών απασχόλησης. Η αναδιοργάνωσή της με τον Ν. 4921/2022 επιβεβαίωσε τη μετάβαση σε ένα πιο σύγχρονο, ψηφιοποιημένο και ενεργητικό μοντέλο διοίκησης, το οποίο στοχεύει όχι μόνο στην οικονομική στήριξη των ανέργων, αλλά και στην ουσιαστική επανένταξή τους στην αγορά εργασίας.

Μέσα από την ανάλυση της έννοιας και της τυπολογίας των διοικητικών πράξεων κατέστη σαφές ότι οι πράξεις της Δ.ΥΠ.Α. αποτελούν βασικό εργαλείο εφαρμογής της κοινωνικής πολιτικής και άσκησης δημόσιας εξουσίας. Οι ατομικές και κανονιστικές διοικητικές πράξεις της υπηρεσίας παράγουν άμεσα έννομα αποτελέσματα για τους διοικουμένους και επηρεάζουν ουσιωδώς την πρόσβασή τους σε κοινωνικές παροχές, προγράμματα κατάρτισης και πολιτικές απασχόλησης. Για τον λόγο αυτό, η έκδοσή τους οφείλει να πραγματοποιείται εντός των ορίων που θέτουν οι θεμελιώδεις αρχές του διοικητικού δικαίου, όπως η αρχή της νομιμότητας, της ισότητας και της αναλογικότητας και σύμφωνα με τις εγγυήσεις του διοικητικού δικαίου.

Παράλληλα, η εργασία ανέδειξε ότι οι θεμελιώδεις αρχές του διοικητικού δικαίου αποτελούν ουσιώδη όρια και κατευθυντήριες αρχές της διοικητικής δράσης της Δ.ΥΠ.Α. Η αρχή της νομιμότητας διασφαλίζει ότι κάθε διοικητική ενέργεια στηρίζεται σε συγκεκριμένη νομοθετική βάση, ενώ η αρχή της ισότητας επιβάλλει την αντικειμενική και αμερόληπτη μεταχείριση των διοικουμένων. Εξίσου σημαντική αναδείχθηκε και η αρχή της αναλογικότητας, η οποία λειτουργεί ως ουσιαστικός περιορισμός της δημόσιας εξουσίας και προστατεύει τους πολίτες από υπέρμετρες επεμβάσεις της διοίκησης. Η εφαρμογή της αποκτά ιδιαίτερη σημασία στις περιπτώσεις επιβολής διοικητικών κυρώσεων ή περιορισμού κοινωνικών παροχών, όπου η Δ.ΥΠ.Α. οφείλει να επιλέγει το ηπιότερο και καταλληλότερο μέτρο για την εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος.

Στο πλαίσιο αυτό ιδιαίτερη σημασία έχει και η αρχή της χρηστής διοίκησης, η οποία συνδέεται με την υποχρέωση αιτιολόγησης των διοικητικών πράξεων, τη διαφάνεια και την αποτελεσματική εξυπηρέτηση των πολιτών. Παράλληλα, η αρχή της

προηγούμενης ακρόασης και το δικαίωμα παροχής έννομης προστασίας ενισχύουν τη δικαιοκρατική λειτουργία της διοίκησης και διασφαλίζουν την προστασία των διοικουμένων έναντι παράνομων διοικητικών ενεργειών.

Η μελέτη του ελέγχου των διοικητικών πράξεων κατέδειξε ότι ο διοικητικός και δικαστικός έλεγχος αποτελούν βασικούς μηχανισμούς διασφάλισης της νομιμότητας και προστασίας των κοινωνικών δικαιωμάτων των πολιτών. Η δυνατότητα άσκησης διοικητικών προσφυγών και η δυνατότητα δικαστικού ελέγχου από τα διοικητικά δικαστήρια και το Συμβούλιο της Επικρατείας λειτουργεί ως εγγύηση απέναντι σε φαινόμενα διοικητικής αυθαιρεσίας και ενισχύει την εμπιστοσύνη των πολιτών προς τη δημόσια διοίκηση.

Επιπλέον, ιδιαίτερη σημασία αποκτά η σύγχρονη διάσταση της ψηφιακής διοίκησης και της διαφάνειας στη λειτουργία της Δ.ΥΠ.Α. Η ανάπτυξη ηλεκτρονικών υπηρεσιών και η εφαρμογή της ψηφιακής διακυβέρνησης συνέβαλαν στη μείωση της γραφειοκρατίας, στην ταχύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών και στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας της διοικητικής δράσης. Παράλληλα, η υποχρεωτική δημοσιοποίηση διοικητικών πράξεων μέσω του προγράμματος «Διαύγεια» ενίσχυσε τη λογοδοσία και τον έλεγχο της δημόσιας διοίκησης.

Συνολικά, η Δ.ΥΠ.Α. αποτελεί σήμερα έναν κομβικό θεσμό άσκησης κοινωνικής πολιτικής και προστασίας κοινωνικών δικαιωμάτων στο πλαίσιο του κοινωνικού κράτους δικαίου. Η αποτελεσματική λειτουργία της εξαρτάται όχι μόνο από την ορθή εφαρμογή της νομοθεσίας, αλλά και από τη συνεπή τήρηση των θεμελιωδών αρχών του διοικητικού δικαίου. Η συμμόρφωση προς τις αρχές αυτές διασφαλίζει τη νομιμότητα, την κοινωνική δικαιοσύνη και την προστασία των διοικουμένων, ενισχύοντας παράλληλα την εμπιστοσύνη των πολιτών προς τη δημόσια διοίκηση και τους θεσμούς του κράτους.

Βιβλιογραφία

- Ακριβοπούλου Χρ., Ανθόπουλος Χ., *Εισαγωγή στο Διοικητικό Δίκαιο*, Εκ. Κάλλιπος, Ανοικτές Ακαδημαϊκές Εκδόσεις, Αθήνα, 2015, σ.23.
- Γέροντας Α., *Επιτομή Γενικού Διοικητικού Δικαίου*, Β έκδοση, Εκ. Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2020.
- Γέροντας Α., Παυλόπουλος Π., Σιούτη Γ., Φλογαίτης Σ., *Διοικητικό Δίκαιο*, Ε έκδοση, Εκ. Σάκκουλα, 2022.
- Κτιστάκη Σ., *Εισαγωγή στη Δημόσια Διοίκηση*, Εκ. Παπαζήση, Αθήνα, 2014.
- Σπηλιωτόπουλος Ε. Π., *Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου*, 15η έκδ., Εκ. Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, 2017.
- Χρυσόγονος Κ., *Ατομικά και Κοινωνικά Δικαιώματα*, 5η έκδ., Εκ. Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, 2022.

Ελληνική Δημοκρατία. (2019). Σύνταγμα της Ελλάδας.

Εθνικό Τυπογραφείο.

- (Σύνταγμα της Ελλάδας, άρθρο 1, παρ. 3)
- (Σύνταγμα της Ελλάδας, άρθρο 5, παρ. 3)
- (Σύνταγμα της Ελλάδας, άρθρο 43, παρ. 1)
- (Σύνταγμα της Ελλάδας, άρθρο 50)
- (Σύνταγμα της Ελλάδας, άρθρο 78, παρ. 1)
- (Σύνταγμα της Ελλάδας, άρθρο 82)
- (Σύνταγμα της Ελλάδας, άρθρο 83)
- (Σύνταγμα της Ελλάδας, άρθρο 94)
- (Σύνταγμα της Ελλάδας, άρθρο 95)

Ελληνική Δημοκρατία. (2019). Ν. 4622/2019: Επιτελικό Κράτος: οργάνωση, λειτουργία και διαφάνεια της Κυβέρνησης, των κυβερνητικών οργάνων και της κεντρικής δημόσιας διοίκησης (ΦΕΚ Α' 133/07.08.2019). Εθνικό Τυπογραφείο.

- (Ν. 4622/2019, άρθρο 19, παρ. 1)
- (Ν. 4622/2019, άρθρο 19, παρ. 2)

Ν. 4622/2019, άρθρο 19 παρ. 1 και 2 («Αρχές καλής διακυβέρνησης και χρηστής διοίκησης»)

Συμβούλιο της Επικρατείας (Ολομέλεια). (2010). ΣτΕ Ολομ. 3921/2010. Αθήνα:

Συμβούλιο της Επικρατείας.

- (ΣτΕ Ολομ. 3921/2010)
- (Συμβούλιο της Επικρατείας, Ολομέλεια, 3921/2010)

Νομολογία

- Άρειος Πάγος (Ολομέλεια). (2013). *ΑΠ Ολομ. 5/2013*.
- Διοικητικό Εφετείο Αθηνών. (2014). *ΔΕφΑθ 112/2014*.
- Διοικητικό Εφετείο Αθηνών. (2019). *ΔΕφΑθ 585/2019*.
- Διοικητικό Εφετείο Θεσσαλονίκης. (2011). *ΔΕφΘεσ 406/2011*.
- Συμβούλιο της Επικρατείας. (1984). *ΣτΕ 2112/1984*.
- Συμβούλιο της Επικρατείας. (1986). *ΣτΕ 3564/1986*.
- Συμβούλιο της Επικρατείας. (1987). *ΣτΕ 5031/1987*.
- Συμβούλιο της Επικρατείας. (1995). *ΣτΕ 3619/1995*.
- Συμβούλιο της Επικρατείας. (1996). *ΣτΕ 2370/1996*.
- Συμβούλιο της Επικρατείας. (2000). *ΣτΕ 1117/2000*.
- Συμβούλιο της Επικρατείας. (2007). *ΣτΕ 379/2007*.
- Συμβούλιο της Επικρατείας. (2008). *ΣτΕ 3051/2008*.
- Συμβούλιο της Επικρατείας. (2008). *ΣτΕ 3717/2008*.
- Συμβούλιο της Επικρατείας (Ολομέλεια). (2010). *ΣτΕ Ολομ. 3921/2010*.
- Συμβούλιο της Επικρατείας. (2011). *ΣτΕ 1316/2011*.
- Συμβούλιο της Επικρατείας. (2011). *ΣτΕ 2771/2011*.
- Συμβούλιο της Επικρατείας (Ολομέλεια). (2011). *ΣτΕ Ολομ. 3470/2011*.
- Συμβούλιο της Επικρατείας. (2012). *ΣτΕ 1285/2012*.
- Συμβούλιο της Επικρατείας. (2013). *ΣτΕ 4225/2013*.
- Συμβούλιο της Επικρατείας (Ολομέλεια). (2014). *ΣτΕ Ολομ. 987/2014*.
- Συμβούλιο της Επικρατείας (Ολομέλεια). (2014). *ΣτΕ Ολομ. 1906/2014*.
- Συμβούλιο της Επικρατείας. (2014). *ΣτΕ 761/2014*.
- Συμβούλιο της Επικρατείας. (2014). *ΣτΕ 1119/2014*.
- Συμβούλιο της Επικρατείας. (2016). *ΣτΕ 1375/2016*.
- Συμβούλιο της Επικρατείας. (2016). *ΣτΕ 1992/2016*.
- Συμβούλιο της Επικρατείας. (2017). *ΣτΕ 59/2017*.
- Συμβούλιο της Επικρατείας. (2017). *ΣτΕ 1190/2017*.

- Συμβούλιο της Επικρατείας. (2017). *ΣτΕ 1222/2017*.
- Συμβούλιο της Επικρατείας. (2017). *ΣτΕ 2213/2017*.
- Συμβούλιο της Επικρατείας. (2018). *ΣτΕ 2688/2018*.
- Συμβούλιο της Επικρατείας. (2019). *ΣτΕ 1214/2019*.
- Συμβούλιο της Επικρατείας. (2019). *ΣτΕ 1695/2019*.
- Συμβούλιο της Επικρατείας. (1984). *ΣτΕ 111/1984*.
- Συμβούλιο της Επικρατείας. (2001). *ΣτΕ 333/2001*.
- Συμβούλιο της Επικρατείας. (2002). *ΣτΕ 613/2002*.
- Συμβούλιο της Επικρατείας. (2002). *ΣτΕ 1508/2002*.
- Συμβούλιο της Επικρατείας (Ολομέλεια). (2004). *ΣτΕ Ολομ. 3633/2004*.
- Συμβούλιο της Επικρατείας. (2012). *ΣτΕ 4447/2012*.
- Συμβούλιο της Επικρατείας. (2013). *ΣτΕ 2180/2013*.
- Συμβούλιο της Επικρατείας (Ολομέλεια). (2015). *ΣτΕ Ολομ. 2287/2015*.
- Συμβούλιο της Επικρατείας. (2018). *ΣτΕ 1685/2018*.

Νομοθεσία

- Ελληνική Δημοκρατία. (1975/2019). *Σύνταγμα της Ελλάδας*, άρθρο 4 παρ. 1.
- Ελληνική Δημοκρατία. (1975/2019). *Σύνταγμα της Ελλάδας*, άρθρο 25 παρ. 1 εδ. δ'.
- Ελληνική Δημοκρατία. (1974). *Νομοθετικό Διάταγμα 356/1974: Κώδικας Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων (ΚΕΔΕ)*.
- Ελληνική Δημοκρατία. (1989). *Προεδρικό Διάταγμα 18/1989*, άρθρο 45 παρ. 4.
- Ελληνική Δημοκρατία. (1999). *Ν. 2690/1999: Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας*, άρθρο 7.
- Ελληνική Δημοκρατία. (1999). *Ν. 2690/1999: Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας*, άρθρο 30.
- Ελληνική Δημοκρατία. (1999). *Κώδικας Διοικητικής Δικονομίας (ΚΔΔ)*, άρθρο 80.
- Ελληνική Δημοκρατία. (1999). *Κώδικας Διοικητικής Δικονομίας (ΚΔΔ)*, άρθρο 224 παρ. 4.
- Ελληνική Δημοκρατία. (1953). *Ν. 2656/1953 περί Οργανισμού Απασχολήσεως και Ασφαλίσεως Ανεργίας*.
- Ελληνική Δημοκρατία. (1954). *Ν.Δ. 2961/1954*.

- Ελληνική Δημοκρατία. (1985). Ν. 1545/1985: *Εθνικό Σύστημα Προστασίας από την Ανεργία και λοιπές διατάξεις.*
- Ελληνική Δημοκρατία. (1990). Ν. 1892/1990.
- Ελληνική Δημοκρατία. (1995). Ν. 2335/1995.
- Ελληνική Δημοκρατία. (2010). Ν. 3861/2010: *Ενίσχυση της διαφάνειας με την υποχρεωτική ανάρτηση νόμων και πράξεων στο Διαδίκτυο («Πρόγραμμα Διαύγεια»).*
- Ελληνική Δημοκρατία. (2011). Ν. 3996/2011: *Αναμόρφωση του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας και λοιπές διατάξεις.*
- Ελληνική Δημοκρατία. (2020). Ν. 4727/2020: *Ψηφιακή Διακυβέρνηση (Ενσωμάτωση στην Ελληνική Νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/2102 και της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/1024).*
- Ελληνική Δημοκρατία. (2022). Ν. 4921/2022: *Δουλειές Ξανά: Αναδιοργάνωση της Δημόσιας Υπηρεσίας Απασχόλησης και ψηφιοποίηση των υπηρεσιών της, αναβάθμιση δεξιοτήτων εργατικού δυναμικού και λοιπές διατάξεις.*
- Ελληνική Δημοκρατία. (2022). *Προεδρικό Διάταγμα 11/2022 (ΦΕΚ Α' 25/15.02.2022).*

Ευρωπαϊκή Νομοθεσία

- Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. (2016). *Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 της 27ης Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (GDPR).*
- Ευρωπαϊκή Επιτροπή. (2000). *Κανονισμός (ΕΚ) 1897/2000 της Επιτροπής της 7ης Σεπτεμβρίου 2000.*

Κανονιστικές και Διοικητικές Πράξεις ΔΥΠΑ / ΟΑΕΔ

- Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού. (2011). *Απόφαση Δ.Σ. ΟΑΕΔ 3701/55/22.11.2011.*
- Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού. (2020). *Απόφαση Δ.Σ. ΟΑΕΔ 1850/30/15.03.2020: Επικοινωνία και Εγγραφή Ανέργων (ΦΕΚ Β' 911/17.03.2020).*
- Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης. (2022). *Απόφαση Δ.Σ. ΔΥΠΑ 5274/114/27.09.2022.*

Διαδικτυακές πηγές

- Απόφαση Συμβουλίου της Επικρατείας 3921/10,
http://www.nomoskopio.gr/ste_3921_10.php?toc=0&printWindow& (τελευταία επίσκεψη, 12.06.2026)
- Δ.ΥΠ.Α., <https://dypa.gov.gr/> (τελευταία επίσκεψη, 20.05.2026)
- Δ.ΥΠ.Α., Ανεργία, <https://dypa.gov.gr/more-anagerhia> (τελευταία επίσκεψη, 20.05.2026)
- Δ.ΥΠ.Α, Εγγραφή στο ψηφιακό μητρώο ανέργων ΔΥΠΑ - Δελτία ανεργίας/Ψηφιακή κάρτα <https://www.dypa.gov.gr/eggraph-sto-mhtroo-anageron-deltia-anagerias?tab=nomiko-plaisio-eghghrafi-kai-paramonis-sto-mitroo-anagerhonpsifiako-mitroo-dypa> (τελευταία πρόσβαση 20/05/2026)
- Δ.ΥΠ.Α., Ηλεκτρονική Αίτηση για επιδότηση Ανεργίας <https://www.dypa.gov.gr/documents/10195/2015008/e-ait-epid-an.pdf> (τελευταία επίσκεψη: 13.06.2026)
- Δ.ΥΠ.Α, Νομοθεσία που διέπει τη λειτουργία της Υπηρεσίας <https://www.dypa.gov.gr/nomothesia-poy-diepei-ti-leitoyrghia-tis-ipiresias> (τελευταία επίσκεψη, 20.05.2026)
- Δ.ΥΠ.Α., Προγράμματα απασχόλησης, <https://dypa.gov.gr/active-employment-policies> (τελευταία επίσκεψη, 20.05.2026)
- Δ.ΥΠ.Α, Στατιστικά στοιχεία <https://www.dypa.gov.gr/statistika?tab=meletes-analyseis&tab2=&tab3=> (τελευταία επίσκεψη, 12.06.2026)
- Δ.Υ.Π.Α., Συμβουλευτικές υπηρεσίες προς εργοδότες <https://prosvasis.dypa.gov.gr/simvoyleftikes-ypiresies-pros-erghodotes> (τελευταία επίσκεψη, 20.05.2026)
- Δ.ΥΠ.Α., Συμμετοχή επιχειρήσεων / εργοδοτών σε προγράμματα επιχορηγούμενης απασχόλησης ανέργων, <https://www.gov.gr/ipiresies/epikheirematike-drasterioteta/apaskholese-prosopikou/summetokhe-epikheireseon-ergodoton-se-programmata-katartises-anageron> (τελευταία επίσκεψη: 13.06.2026)
- Δ.ΥΠ.Α., Σχολές <https://schools.dypa.gov.gr/> (τελευταία επίσκεψη, 20.05.2026)

- Δ.ΥΠ.Α., Τακτική επιδότηση ανεργίας, <https://www.dypa.gov.gr/anergia-kai-paroxes-asfalishs-misthwtwn?tab=taktiki-epidotisi-anerghias&tab2=koini-anerghoi&tab3=>
(τελευταία επίσκεψη 20/05/2026)
- Νόμος 3996/2011, Άρθρο 70, Διαδικασία υποβολής ενστάσεων
<https://www.lawspot.gr/nomothesia/n-3996-2011/arthro-70-nomos-3996-2011-diadikasia-ypovolis-enstaseon/> (τελευταία επίσκεψη, 12.06.2026)

Παράρτημα «Υποδείγματα διοικητικών εντύπων της Δ.ΥΠ.Α.»

Παράδειγμα 1: Αίτηση Τακτικής Επιδότησης Ανεργίας

Δ.ΥΠ.Α., Ηλεκτρονική Αίτηση για επιδότηση Ανεργίας

<https://www.dypa.gov.gr/documents/10195/2015008/e-ait-epid-an.pdf> (τελευταία

επίσκεψη: 13.06.2026, Στιγμιότυπο από την επίσημη πλατφόρμα της Δ.ΥΠ.Α.)

ΟΑΕΔ eServices IIS

Αρχική > Αίτηση > Αίτηση για την συμμετοχή σε Πρόγραμμα

Συνεπόμενες

ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΗΤΡΩΟΥ ΟΑΕΔ
Ονοματεπώνυμο / Επώνυμο

Διοίκηση
Τηλέφωνο
Κοινοτ. Τμήμα
Ηλεκτρονικό Ταχυδρομείο
Αρ. Ενταξιοτ. Τραπεζικού Λογαριασμού
Κάτοχος Ασφαλιστικού Φορέως

Παρακολουθείτε να ελέγξετε και να επιβεβαιώσετε τα στοιχεία που αναγράφονται παραπάνω. Σε περίπτωση όπου απαιτείται ενημέρωση, αυτή μπορεί να γίνει πατώντας το κουμπί «Ενημέρωση στοιχείων».

Επιλέγετε «Ενημέρωση στοιχείων», όταν πρέπει να επικαιροποιήσετε τα προσωπικά σας στοιχεία.

Ενημέρωση στοιχείων

Γενικά Στοιχεία Στοιχεία Αίτησης Επιβεβαίωση Αποστολή

Επιστροφή Επόμενο >

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ: ΑΙΤΗΣΗ ΤΑΚΤΙΚΗΣ ΕΠΙΔΟΤΗΣΗΣ ΛΟΓΩ ΑΝΕΡΓΙΑΣ

Υπολογισμός του ΟΑΕΔ προς τον οποίο υποβάλλετε την αίτηση: 101213 ΚΤΑ2 ΑΓ. ΑΝΑΓΕΥΣΗ (ΛΕΩΝΟΡΟΣ ΚΑΔΙΑΣ 135, 13122 ΜΑΘΟΣ)

Επιλέγετε από τη λίστα τον ΟΑΕΔ στον οποίο θα υποβάλλετε την αίτηση σας. Μπορείτε να υποβάλλετε την αίτησή σας είτε στο ΚΤΑ2 της κατοικίας σας είτε στο ΚΤΑ2 της τελευταίας απασχόλησής σας. Τα στοιχεία της διεύθυνσής σας και της τελευταίας απασχόλησής σας είναι αυτά που είχατε δηλώσει στην αίτηση για το δελτίο ανεργίας σας.

ΟΑΕΔ eServices IIS

ΟΑΕΔ eServices IIS

Αρχική > Αίτηση > Αίτηση για την συμμετοχή σε Πρόγραμμα

Συνεπόμενες

ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΗΤΡΩΟΥ ΟΑΕΔ
Ονοματεπώνυμο / Επώνυμο

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ: ΑΙΤΗΣΗ ΤΑΚΤΙΚΗΣ ΕΠΙΔΟΤΗΣΗΣ ΛΟΓΩ ΑΝΕΡΓΙΑΣ

Ενημέρωση στοιχείων

Γενικά Στοιχεία Στοιχεία Αίτησης Επιβεβαίωση Αποστολή

Επιστροφή Επόμενο >

Αριθμός δελτίου Ανεργίας *

Ημερομηνία απόλυσης/λίστας της σύμβασης *

IBAN Λογαριασμού *

ΑΔΚΑ Συζύγου *

ΑΔΜ Συζύγου *

Επαναλαμβάνετε την ίδια διαδικασία, όπως προηγουμένως, για να προσθέσετε όλα τα προστατευόμενα μέλη της οικογένειάς σας.

Προστατευόμενα Μέλη

Προσθήκη

Επιλέγοντας τον φακέλο μπορείτε να ελέγχετε τα στοιχεία των προστατευόμενων μελών που έχετε καταχωρήσει και να κάνετε διορθώσεις εάν απαιτούνται (βλ. επόμενη διαφάνεια).

Εξόδος Επόμενο >

ΟΑΕΔ eServices IIS

«Διοικητικές πράξεις & διοικητική διαδικασία στη Δ.ΥΠ.Α.: Εφαρμογές αρχών αναλογικότητας, ισότητας, νομιμότητας
στο πλαίσιο των διαδικασιών και της έκδοσης των Διοικητικών πράξεων.
Πολιτικές και Διοικητικές Πράξεις και Κοινωνικά Δικαιώματα»
Ευαγγελία Γάγκου

OAEΔ eServices IIS

Αφού έχετε ολοκληρώσει την ενημέρωση σταχείων και την επιλογή ΚΠΑ2 επιλέγετε «Επόμενο».

Επιστροφή Επόμενο >

Αν επιλέξετε «Επιστροφή» στο σημείο αυτό θα βγείτε από την αίτηση. Η αίτηση θα αποθηκευτεί προσωρινά.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ

Αίτηση

Στοιχεία Αίτησης

ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΗΤΡΩΟΥ ΟΑΕΔ

Ονοματεπώνυμο / Επωνυμία

Ημερομηνία καταγραφής

ΑΑ Αίτησης

Αριθμός Πρωτοκόλλου

Υπηρεσία κατάθεσης

Περιγραφή **ΕΠΙΔΟΜΑ ΤΑΚΤΙΚΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ**

Αριθ. Δελτίου Ανεργίας

Η αίτησή σας υποβλήθηκε επιτυχώς. Αρμόδια Υπηρεσία για την αίτησή σας και όλες τις συναλλαγές σας είναι το ΚΠΑ2. Μετά την ηλεκτρονική υποβολή της αίτησής σας οφείλετε να υποβάλλετε μέσω των ηλεκτρονικών υπηρεσιών της ΔΥΠΑ στο μενού "Ηλεκτρονική Δήλωση παρουσίας επιδοτούμενου ανέργου" Υπεύθυνη Δήλωση από την 02/09/2025 έως την 01/10/2025 ότι εξακολουθείτε να έχετε την ιδιότητα του ανέργου και πληρούνται οι προϋποθέσεις επιδότησής σας.

Παράδειγμα 2: Αίτηση Συμμετοχής σε Πρόγραμμα Απασχόλησης

Δ.ΥΠ.Α., Συμμετοχή επιχειρήσεων / εργοδοτών σε προγράμματα επιχορηγούμενης απασχόλησης ανέργων, <https://www.gov.gr/ipiresies/epikheirematike-drasterioteta/apaskholese-prosopikou/summetokhe-epikheireseon-ergodoton-se-programmata-katartises-anergon> (τελευταία επίσκεψη: 13.06.2026, Στιγμιότυπο από την επίσημη πλατφόρμα της Δ.ΥΠ.Α. μέσω του gov.gr)

Συμμετοχή επιχειρήσεων / εργοδοτών σε προγράμματα επιχορηγούμενης απασχόλησης ανέργων

Οι επιχειρήσεις/εργοδότες μπορείτε να υποβάλετε αίτηση για να συμμετέχετε σε προγράμματα επιχορηγούμενης απασχόλησης, απόκτησης εργασιακής εμπειρίας, προεργασίας ανέργων κ.α..

Τα **προγράμματα** προκηρύσσονται σε τακτά χρονικά διαστήματα και χρηματοδοτούνται είτε από κρατικούς πόρους (Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης – ΔΥΠΑ) είτε είναι συγχρηματοδοτούμενα από την ΕΕ.

Επιπρόσθετα, οι επιχειρήσεις/ εργοδότες μπορείτε να υποβάλλετε αίτηση καταβολής ενίσχυσης στα προγράμματα επιχορηγούμενης απασχόλησης που έχετε ενταχθεί.

Θα χρειαστείτε είτε τους:

- προσωπικούς σας κωδικούς πρόσβασης στο Taxisnet
- κωδικούς της ΔΥΠΑ

Είσοδος στην υπηρεσία >

Πληροφορίες υπηρεσίας

Τελευταία ενημέρωση:	Παρασκευή 12 Απριλίου, 2024
Υπεύθυνος φορέας:	Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης (Δ.ΥΠ.Α.)
Ανάπτυξη και λειτουργία:	Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης (Δ.ΥΠ.Α.)

Υπόδειγμα Αίτησης Καταβολής Επιχορήγησης Προγράμματος της Δ.ΥΠ.Α.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
Δ.ΥΠ.Α.
ΔΗΜΟΣΙΑ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ

ΑΙΤΗΣΗ ΚΑΤΑΒΟΛΗΣ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Ημερομηνία:

Προς: ΔΥΠΑ – ΚΠΑ2:

Επιχείρηση:

Α.Φ.Μ.:

Οδός, αριθμός:

Τηλ.

Τ.Κ. – Περιοχή:

Αιτούμαι την καταβολή του ποσού επιχορήγησης, για την περίοδο έως
σύμφωνα με την με αριθμό εγκριτική απόφαση του Κ.Π.Α.2 και δηλώνω ότι η
επιχείρησή μου λειτουργεί κανονικά, έχουν τηρηθεί όλοι οι όροι του «Ι

.....», όπως περιγράφονται στην οικεία Απόφαση
..... ΚΥΑ (: ΦΕΚ).

Για το σκοπό αυτό επισυνάπτω τα κάτωθι δικαιολογητικά:

- 1) ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΝΗΜΕΡΟΤΗΤΑ
- 2) ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΕΝΗΜΕΡΟΤΗΤΑ
- 3) ΠΡΩΤΟΤΥΠΑ ΤΙΜΟΛΟΓΙΑ ΜΕ ΕΞΟΦΛΗΤΙΚΗ
- 4) ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ ΒΙΒΛΙΟΥ ΕΣΟΔΩΝ ΕΞΟΔΩΝ
- 5) ΜΗΤΡΩΟ ΠΑΓΙΩΝ

Η αιτούσα

(Υπογραφή, σφραγίδα)

Παράδειγμα 3: Αίτηση Ανάκλησης ή Θεραπείας Διοικητικής Πράξης

(υπόδειγμα αίτησης θεραπείας σύμφωνα με το άρθρο 24 Ν. 2690/1999)

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ				ΧΡΟΝΟΣ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗΣ			
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ				ΒΑΘΜΟΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ			
Δ.ΥΠ.Α				ΒΑΘΜΟΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ			
				ΔΙΑΒΙΒΑΣΤΙΚΟ			
ΚΠΑ2:				Αρ. Πρωτ.			
ΤΑΧ. Δ/ΝΣΗ:				Ημ/νία			
Τ.Κ.:							
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ:				ΠΡΟΣ			
ΤΗΛΕΦΩΝΟ:							
EMAIL:							
ΘΕΜΑ: Υποβολή αίτησης θεραπείας ασφαλισμένου/ης για							
ΑΝΕΡΓΙΑ 80ΑΡΙ (ΔΙΟΙΚΗΣΗ)							
Σας επισυνάπτουμε την με αρ. Πρωτ. αίτηση θεραπείας του πιο κάτω ασφαλισμένου που στρέφεται κατά της με αρ. Πρωτ. απορριπτικής απόφασής μας και σας παρακαλούμε για τις ενέργειές σας.							
ΟΝ/ΜΟ ΑΣΦΑΛΙΣΜΕΝΟΥ/ΗΣ:				ΑΦΜ:			
				XXXXXXXXXX			
Σύντομο ιστορικό - Σχόλια υπηρεσίας:							
1) Η ασφαλισμένη υπέβαλε αίτηση για το Συμπληρωματικό Επίδομα Μητρότητας με ΑΠ.....και ημερομηνία κατάθεσης 2) Σύμφωνα με την βεβαίωση ΕΦΚΑ του ΙΚΑ η λοχεία της ξεκίνησε και η πίστωση της λοχείας στον τραπεζικό λογαριασμό της ασφαλισμένης έγινε3) Η υπηρεσία μας με την Α.Παπόφασή της, απέρριψε την αίτηση της ασφαλισμένης λόγω εκπρόθεσμης υποβολής της. 4) Η ασφαλισμένη λόγω καθυστέρησης όπως ισχυρίζεται του ΕΦΚΑ δεν είχε διαθέσιμα όλα τα απαραίτητα δικαιολογητικά. Επίσης όπως αναφέρει ο χρόνος της είναι περιορισμένος λόγω των υψηλών απαιτήσεων της φροντίδας των δύο νεογέννητων μωρών της, χωρίς επιπρόσθετη βοήθεια.							
Συνημμένα φύλλα							
Ο Προϊστάμενος							

Παράδειγμα 4: Πράξη Επιβολής Διοικητικών Κυρώσεων

(ανώνυμο υπόδειγμα της Δ.ΥΠ.Α.)

 ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ 	
ΑΠΟΦΑΣΗ ΕΠΙΒΟΛΗΣ ΣΥΝΕΠΕΙΩΝ ΠΟΥ ΑΠΟΡΡΕΟΥΝ ΑΠΟ ΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΑΜΟΙΒΑΙΩΝ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ ΤΗΣ Δ.ΥΠ.Α. ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΝΑΖΗΤΟΥΝΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑ	
ΑΜ ΔΥΠΑ ΟΝΟΜΑΤ/ΝΥΜΟ Εγγραφο Ταυτοπ. ΑΦΜ ΑΜΚΑ Διεύθυνση Τηλέφωνο Email	
Έχοντας υπόψη:	
1. Το ν. 4921/2022 (Α' 75/2022)	
2. Την υπ' αριθμ. 5274/114/27-9-2022 Απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της Δ.ΥΠ.Α. (ΦΕΚ 5078/Β' /28-9-2022) με τα οποία ορίζονται οι αμοιβαίες υποχρεώσεις της Δ.ΥΠ.Α. και των αναζητούντων εργασία, καθώς και των συνεπειών που απορρέουν από αυτές	
ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΤΑΙ	
1. η διαγραφή της Ψηφιακής Κάρτας με αριθμό [redacted] (ημερομηνία κατά την οποία συνέτρεξε η πράξη/παράλειψη).	
2. η στέρηση του δικαιώματος επανεγγραφής στο Ψηφιακό Μητρώο Δ.ΥΠ.Α. για χρονικό διάστημα 180 ημερών από την ημερομηνία διαπίστωσης της πράξης/παράλειψης στις 09/10/2024 .	
ΛΟΓΩ ΤΗΣ ΠΡΑΞΗΣ / ΠΑΡΑΛΕΙΨΗΣ	
Ταυτόχρονη εγγραφή και παραμονή στο Ψηφιακό Μητρώο Δ.ΥΠ.Α. ενώ απασχολείται με οποιαδήποτε μορφή απασχόλησης	
Επί της απορριπτικής απόφασης, ο/η ενδιαφερόμενος/η έχει δικαίωμα υποβολής ένστασης μέσα σε διάστημα 30 ημερών από την κοινοποίηση.	
Υπηρεσία ΚΠΑΣ ΣΥΡΟΥ Αριθμός Πρωτοκόλλου [redacted] Ημερομηνία [redacted]	
Ο.Προϊστάμενος	

«Διοικητικές πράξεις & διοικητική διαδικασία στη Δ.ΥΠ.Α.: Εφαρμογές αρχών αναλογικότητας, ισότητας, νομιμότητας στο πλαίσιο των διαδικασιών και της έκδοσης των Διοικητικών πράξεων.

Πολιτικές και Διοικητικές Πράξεις και Κοινωνικά Δικαιώματα»

Ευαγγελία Γάγκου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ

ΑΠΟΦΑΣΗ ΣΤΕΡΗΣΗΣ ΠΛΗΡΩΜΗΣ

ΑΜ ΟΑΕΔ		
ΑΦΜ :		
ΑΜΚΑ :		
Επώνυμο :		
Όνομα :		
Όνομα Πατρός :		
Οδός:	Πόλη:	Αρ.
Περιοχή:		Τ.Κ.
Δήμος:		
Τηλέφωνα επικοινωνίας		
Ηλεκτρονική διεύθυνση		

Έχοντας υπόψη,

Τις ισχύουσες διατάξεις και εγκυκλίους, σχετικές με τα προγράμματα Επιδότησης του ΟΑΕΔ

Την από 03/10/2022 και με Αριθμό Πρωτοκόλλου υπαγωγή του συναλλασσόμενου, στο πρόγραμμα ΕΠΙΔΟΜΑ ΤΑΚΤΙΚΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ (ΕΠΟΧΙΚΟΙ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ - ΕΠΙΣΤΙΣΤΙΚΟΥ ΚΛΑΔΟΥ)

**Α Π Ο Φ Α Σ Ι Ζ Ο Υ Μ Ε Τ Η Ν Σ Τ Ε Ρ Η Σ Η Τ Η Σ Α Ν Α Γ Ρ Α Φ Ο Μ Ε Ν Η Σ Π Λ Η Ρ Ω Μ Η Σ Τ Ο Υ
Σ Υ Ν Α Λ Λ Α Σ Σ Ο Μ Ε Ν Ο Υ Ε Π Ι Δ Ο Μ Α Τ Α Κ Τ Ι Κ Η Σ Α Ν Ε Ρ Γ Ι Α Σ Α Π Ο 27/11/2022 ΕΩΣ 26/12/2022**

Επί της απόφασης στέρησης, ο συναλλασσόμενος έχει δικαίωμα υποβολής ένστασης μέσα σε διάστημα 14 ημερών από την κοινοποίηση

Υπηρεσία
ΚΠΑ2

Αρ.Πρωτοκόλλου

Ημερομηνία

Το Γραφείο Ασφάλισης

Ο Έλεγχος

Ο Διευθυντής

«Διοικητικές πράξεις & διοικητική διαδικασία στη Δ.ΥΠ.Α.: Εφαρμογές αρχών αναλογικότητας, ισότητας, νομιμότητας στο πλαίσιο των διαδικασιών και της έκδοσης των Διοικητικών πράξεων.

Πολιτικές και Διοικητικές Πράξεις και Κοινωνικά Δικαιώματα»

Ευαγγελία Γάγκου

Παράδειγμα 5: Στατιστικά στοιχεία αναφορικά με το έργο της ΔΥΠΑ

(<https://www.dypa.gov.gr/statistika?tab=meletes-analyseis&tab2=&tab3=>)

ΕΓΓΕΓΡΑΜΜΕΝΟΙ ΣΤΟ ΜΗΤΡΩΟ ΤΗΣ Δ.ΥΠ.Α. - ΤΡΙΤΩΝ ΧΩΡΩΝ
ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΟΠΣ-Δ.ΥΠ.Α. ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2026 (Ημερ/νία λήψης στοιχείων 04/05/2026)

ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ

	Κοινοί & Λοιπές Κατηγορίες επιδοτούμενων[2]	Εποχικοί τουριστικών επαγγ/των [2]	Σύνολο [2]	Δικαιούχοι που πληρώθηκαν και συνεχίζουν να είναι δικαιούχοι [3]	Νέες αιτήσεις ανέργων για επιδότηση [4]
ΕΠΙΔΟΤΟΥΜΕΝΟΙ	14.293	11.713	26.006	14.505	1.311

	Σύνολο εγγεγραμμένων
ΕΓΓΕΓΡΑΜΜΕΝΟΙ >= 12 ΜΗΝΕΣ [1]	31.185
ΕΓΓΕΓΡΑΜΜΕΝΟΙ < 12 ΜΗΝΕΣ	48.497
ΣΥΝΟΛΟ	79.682

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

[1] Εγγεγραμμένοι στο μητρώο της Δ.ΥΠ.Α. με ενεργό δελτίο για συνεχόμενο διάστημα μεγαλύτερο ή ίσο των 12 μηνών.

[2] Αφορά αριθμό δικαιούχων που πληρώθηκαν εντός του αντίστοιχου μήνα.

[3] Σύνολο δικαιούχων επιδότησης που πληρώθηκαν και στο τέλος του μήνα συνεχίζουν να έχουν δικαίωμα επιδότησης.

[4] Σύμφωνα με την ισχύουσα διοικητική διαδικασία, η πρώτη πληρωμή γίνεται 37 ημέρες μετά την εγγραφή του δικαιούχου επιδόματος ανεργίας.

ΕΓΓΕΓΡΑΜΜΕΝΟΙ ΑΝΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΕΓΓΕΓΡΑΜΜΕΝΩΝ		
	ΕΓΓΕΓΡΑΜΜΕΝΟΙ >= 12 ΜΗΝΕΣ	ΕΓΓΕΓΡΑΜΜΕΝΟΙ < 12 ΜΗΝΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗ	1.022	1.325	2.347
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	7.286	7.833	15.119
ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	626	743	1.369
ΗΠΕΙΡΟΣ	513	1.037	1.550
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	1.479	1.995	3.474
ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	558	3.117	3.675
ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	1.443	1.749	3.192
ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	1.098	1.495	2.593
ΑΤΤΙΚΗ	14.373	17.388	31.761
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	1.078	1.995	3.073
ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	392	797	1.189
ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	477	4.603	5.080
ΚΡΗΤΗ	840	4.420	5.260
ΣΥΝΟΛΟ	31.185	48.497	79.682

ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΤΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗ

	Κοινοί & Λοιπές Κατηγορίες επιδοτούμενων[2]	Εποχικοί τουριστικών επαγγ/των [2]	Σύνολο [2]	Δικαιούχοι που πληρώθηκαν και συνεχίζουν να είναι δικαιούχοι [3]	Νέες αιτήσεις ανέργων για επιδότηση [4]
ΕΠΙΔΟΤΟΥΜΕΝΟΙ	561	156	717	467	47

	Σύνολο εγγεγραμμένων
ΕΓΓΕΓΡΑΜΜΕΝΟΙ >= 12 ΜΗΝΕΣ [2]	1.022
ΕΓΓΕΓΡΑΜΜΕΝΟΙ < 12 ΜΗΝΕΣ	1.325
ΣΥΝΟΛΟ	2.347

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

	Κοινοί & Λοιπές Κατηγορίες επιδοτούμενων[2]	Εποχικοί τουριστικών επαγγ/των [2]	Σύνολο [2]	Δικαιούχοι που πληρώθηκαν και συνεχίζουν να είναι δικαιούχοι [3]	Νέες αιτήσεις ανέργων για επιδότηση [4]
ΕΠΙΔΟΤΟΥΜΕΝΟΙ	2.582	895	3.477	2.263	304

	Σύνολο εγγεγραμμένων
ΕΓΓΕΓΡΑΜΜΕΝΟΙ >= 12 ΜΗΝΕΣ [2]	7.286
ΕΓΓΕΓΡΑΜΜΕΝΟΙ < 12 ΜΗΝΕΣ	7.833
ΣΥΝΟΛΟ	15.119

ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

	Κοινοί & Λοιπές Κατηγορίες επιδοτούμενων[2]	Εποχικοί τουριστικών επαγγ/των [2]	Σύνολο [2]	Δικαιούχοι που πληρώθηκαν και συνεχίζουν να είναι δικαιούχοι [3]	Νέες αιτήσεις ανέργων για επιδότηση [4]
ΕΠΙΔΟΤΟΥΜΕΝΟΙ	275	69	344	228	18

	Σύνολο εγγεγραμμένων
ΕΓΓΕΓΡΑΜΜΕΝΟΙ >= 12 ΜΗΝΕΣ [2]	626
ΕΓΓΕΓΡΑΜΜΕΝΟΙ < 12 ΜΗΝΕΣ	743
ΣΥΝΟΛΟ	1.369

«Διοικητικές πράξεις & διοικητική διαδικασία στη Δ.ΥΠ.Α.: Εφαρμογές αρχών αναλογικότητας, ισότητας, νομιμότητας
στο πλαίσιο των διαδικασιών και της έκδοσης των Διοικητικών πράξεων.
Πολιτικές και Διοικητικές Πράξεις και Κοινωνικά Δικαιώματα»
Ευαγγελία Γάγκου

ΗΠΕΙΡΟΣ

	Κοινοί & Λοιπές Κατηγορίες επιδοτούμενων[2]	Εποχικοί τουριστικών επαγγ/των [2]	Σύνολο [2]	Δικαιούχοι που πληρώθηκαν και συνεχίζουν να είναι δικαιούχοι [3]	Νέες αιτήσεις ανέργων για επιδότηση [4]
ΕΠΙΔΟΤΟΥΜΕΝΟΙ	340	125	465	310	29

	Σύνολο εγγεγραμμένων
ΕΓΓΕΓΡΑΜΜΕΝΟΙ >= 12 ΜΗΝΕΣ [2]	513
ΕΓΓΕΓΡΑΜΜΕΝΟΙ < 12 ΜΗΝΕΣ	1.037
ΣΥΝΟΛΟ	1.550

ΘΕΣΣΑΛΙΑ

	Κοινοί & Λοιπές Κατηγορίες επιδοτούμενων[2]	Εποχικοί τουριστικών επαγγ/των [2]	Σύνολο [2]	Δικαιούχοι που πληρώθηκαν και συνεχίζουν να είναι δικαιούχοι [3]	Νέες αιτήσεις ανέργων για επιδότηση [4]
ΕΠΙΔΟΤΟΥΜΕΝΟΙ	582	270	852	556	46

	Σύνολο εγγεγραμμένων
ΕΓΓΕΓΡΑΜΜΕΝΟΙ >= 12 ΜΗΝΕΣ [2]	1.479
ΕΓΓΕΓΡΑΜΜΕΝΟΙ < 12 ΜΗΝΕΣ	1.995
ΣΥΝΟΛΟ	3.474

ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ

	Κοινοί & Λοιπές Κατηγορίες επιδοτούμενων[2]	Εποχικοί τουριστικών επαγγ/των [2]	Σύνολο [2]	Δικαιούχοι που πληρώθηκαν και συνεχίζουν να είναι δικαιούχοι [3]	Νέες αιτήσεις ανέργων για επιδότηση [4]
ΕΠΙΔΟΤΟΥΜΕΝΟΙ	426	896	1.322	620	33

	Σύνολο εγγεγραμμένων
ΕΓΓΕΓΡΑΜΜΕΝΟΙ >= 12 ΜΗΝΕΣ [2]	558
ΕΓΓΕΓΡΑΜΜΕΝΟΙ < 12 ΜΗΝΕΣ	3.117
ΣΥΝΟΛΟ	3.675

ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ

	Κοινοί & Λοιπές Κατηγορίες επιδοτούμενων[2]	Εποχικοί τουριστικών επαγγ/των [2]	Σύνολο [2]	Δικαιούχοι που πληρώθηκαν και συνεχίζουν να είναι δικαιούχοι [3]	Νέες αιτήσεις ανέργων για επιδότηση [4]
ΕΠΙΔΟΤΟΥΜΕΝΟΙ	439	393	832	486	37

	Σύνολο εγγεγραμμένων
ΕΓΓΕΓΡΑΜΜΕΝΟΙ >= 12 ΜΗΝΕΣ [2]	1.443
ΕΓΓΕΓΡΑΜΜΕΝΟΙ < 12 ΜΗΝΕΣ	1.749
ΣΥΝΟΛΟ	3.192

ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ

	Κοινοί & Λοιπές Κατηγορίες επιδοτούμενων[2]	Εποχικοί τουριστικών επαγγ/των [2]	Σύνολο [2]	Δικαιούχοι που πληρώθηκαν και συνεχίζουν να είναι δικαιούχοι [3]	Νέες αιτήσεις ανέργων για επιδότηση [4]
ΕΠΙΔΟΤΟΥΜΕΝΟΙ	456	250	706	428	40

	Σύνολο εγγεγραμμένων
ΕΓΓΕΓΡΑΜΜΕΝΟΙ >= 12 ΜΗΝΕΣ [2]	1.098
ΕΓΓΕΓΡΑΜΜΕΝΟΙ < 12 ΜΗΝΕΣ	1.495
ΣΥΝΟΛΟ	2.593

ΑΤΤΙΚΗ

	Κοινοί & Λοιπές Κατηγορίες επιδοτούμενων[2]	Εποχικοί τουριστικών επαγγ/των [2]	Σύνολο [2]	Δικαιούχοι που πληρώθηκαν και συνεχίζουν να είναι δικαιούχοι [3]	Νέες αιτήσεις ανέργων για επιδότηση [4]
ΕΠΙΔΟΤΟΥΜΕΝΟΙ	5.699	2.908	8.607	5.699	519

	Σύνολο εγγεγραμμένων
ΕΓΓΕΓΡΑΜΜΕΝΟΙ >= 12 ΜΗΝΕΣ [2]	14.373
ΕΓΓΕΓΡΑΜΜΕΝΟΙ < 12 ΜΗΝΕΣ	17.388
ΣΥΝΟΛΟ	31.761

ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ

	Κοινοί & Λοιπές Κατηγορίες επιδοτούμενων[2]	Εποχικοί τουριστικών επαγγ/των [2]	Σύνολο [2]	Δικαιούχοι που πληρώθηκαν και συνεχίζουν να είναι δικαιούχοι [3]	Νέες αιτήσεις ανέργων για επιδότηση [4]
ΕΠΙΔΟΤΟΥΜΕΝΟΙ	573	714	1.287	736	126

	Σύνολο εγγεγραμμένων
ΕΓΓΕΓΡΑΜΜΕΝΟΙ >= 12 ΜΗΝΕΣ [2]	1.078
ΕΓΓΕΓΡΑΜΜΕΝΟΙ < 12 ΜΗΝΕΣ	1.995
ΣΥΝΟΛΟ	3.073

«Διοικητικές πράξεις & διοικητική διαδικασία στη Δ.ΥΠ.Α.: Εφαρμογές αρχών αναλογικότητας, ισότητας, νομιμότητας στο πλαίσιο των διαδικασιών και της έκδοσης των Διοικητικών πράξεων.

Πολιτικές και Διοικητικές Πράξεις και Κοινωνικά Δικαιώματα»

Ευαγγελία Γάγκου

ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ

	Κοινοί & Λοιπές Κατηγορίες επιδοτούμενων[2]	Εποχικοί τουριστικών επαγγ/των [2]	Σύνολο [2]	Δικαιούχοι που πληρώθηκαν και συνεχίζουν να είναι δικαιούχοι [3]	Νέες αιτήσεις ανέργων για επιδότηση [4]
ΕΠΙΔΟΤΟΥΜΕΝΟΙ	113	152	265	153	20

	Σύνολο εγγεγραμμένων
ΕΓΓΕΓΡΑΜΜΕΝΟΙ >= 12 ΜΗΝΕΣ [2]	392
ΕΓΓΕΓΡΑΜΜΕΝΟΙ < 12 ΜΗΝΕΣ	797
ΣΥΝΟΛΟ	1.189

ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ

	Κοινοί & Λοιπές Κατηγορίες επιδοτούμενων[2]	Εποχικοί τουριστικών επαγγ/των [2]	Σύνολο [2]	Δικαιούχοι που πληρώθηκαν και συνεχίζουν να είναι δικαιούχοι [3]	Νέες αιτήσεις ανέργων για επιδότηση [4]
ΕΠΙΔΟΤΟΥΜΕΝΟΙ	1.188	2.684	3.872	1.312	34

	Σύνολο εγγεγραμμένων
ΕΓΓΕΓΡΑΜΜΕΝΟΙ >= 12 ΜΗΝΕΣ [2]	477
ΕΓΓΕΓΡΑΜΜΕΝΟΙ < 12 ΜΗΝΕΣ	4.603
ΣΥΝΟΛΟ	5.080

ΚΡΗΤΗ

	Κοινοί & Λοιπές Κατηγορίες επιδοτούμενων[2]	Εποχικοί τουριστικών επαγγ/των [2]	Σύνολο [2]	Δικαιούχοι που πληρώθηκαν και συνεχίζουν να είναι δικαιούχοι [3]	Νέες αιτήσεις ανέργων για επιδότηση [4]
ΕΠΙΔΟΤΟΥΜΕΝΟΙ	1.059	2.201	3.260	1.247	58

	Σύνολο εγγεγραμμένων
ΕΓΓΕΓΡΑΜΜΕΝΟΙ >= 12 ΜΗΝΕΣ [2]	840
ΕΓΓΕΓΡΑΜΜΕΝΟΙ < 12 ΜΗΝΕΣ	4.420
ΣΥΝΟΛΟ	5.260

Υπεύθυνη Δήλωση Συγγραφέα:

Δηλώνω ρητά ότι, σύμφωνα με το άρθρο 8 του Ν.1599/1986, η παρούσα εργασία αποτελεί αποκλειστικά προϊόν προσωπικής μου εργασίας, δεν προσβάλλει κάθε μορφής δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας, προσωπικότητας και προσωπικών δεδομένων τρίτων, δεν περιέχει έργα/εισφορές τρίτων για τα οποία απαιτείται άδεια των δημιουργών/δικαιούχων και δεν είναι προϊόν μερικής ή ολικής αντιγραφής, οι πηγές δε που χρησιμοποιήθηκαν περιορίζονται στις βιβλιογραφικές αναφορές και μόνον και πληρούν τους κανόνες της επιστημονικής παράθεσης.